JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A⁰. 1854. **Zaturdag 21 October.** **N⁰. 84.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën met derzelver herhaling is ZESTIG DUITEN voor de VIJF WOORDEN behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

Verleend:

Wegens ziekte, een verlof naar Europa, voor een onbepaalden tijd, buiten bezwaar van 's lands kas, mr. *J. H.* graaf *van den Bosch*, ambtenaar met onbepaald verlof uit 's lands dienst, resident buiten bezwaar van den lande toegevoegd aan den directeur der cultures voor de aangelegenheden der nopal- en cochenilleteelt op Java.

ADVERTENTIE.

Op daartoe bekomen last, wordt bekend gemaakt dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Zaturdag den 28sten dezer, des morgens ten acht ure, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den adjudant van dienst.

BUITENZORG, den 18den October 1854. *De Kapitein-Adjudant*, VAN HEERDT.

Advertentien.

Vertrek der Overland-Mail in October.

Het vertrek zal plaats vinden op den 28sten. De sluiting der brievenpakketten aan het Postkantoor te Weltevreden is bepaald op:

a. De pakketten voor Europa, Britsch-Indië, China enz. daags voor het vertrek des avonds ten 8 ure.

b. De pakketten voor Banka, Palembang, en Riouw twee dagen voor het vertrek, des namiddags ten 1 ure.

De in den laatsten tijd weder toegenomen klagten over het verlies van per post verzondene gelden, geven de directeur der producten en civiele magazijnen aanleiding de aandacht van de gemeente te vestigen op de in de javasche courant van den 6 augt. 1851 N°. 63, geplaatste advertentie, waarbij eene stipte opvolging is aanbevolen van de bepalingen op het verzenden van gelden, enz., door middel van het postwezen, voorkomende bij art. 9 van het reglement op den brieven- en wagenpost, gearresteerd bij de resolutie van den 11den Januarij 1823 no. 9 (staatsblad no. 3).

De bij gemeld artikel voorgeschrevene registratie kan, in geval van verlies van met geld of geldswaarde bezwaarde brieven, den weg openen om dezelven op het spoor te komen; terwijl zonder inachtneming van die formaliteit, het instellen van een behoorlijk onderzoek, zoo niet geheel onmogelijk, dan toch uiterst moeijelijk wordt.

Op grond hiervan wordt dan ook eene stipte opvolging der hierboven bedoelde bepalingen bij deze andermaal een ieder ten dringendste aanbevolen.

De resident van Batavia, maakt, met referte tot de door den directeur der producten en civile magazijnen, in de *javasche Courant* van den 14den dezer no. 82 geplaatste advertentie, aan gegadigden bekend, dat op Zaturdag den 28sten dezer, des voormiddags ten half tien ure, in het locaal der beurs publiek zal worden verkocht, eene hoeveelheid stofgoud, afkomstig van Menado.

Benoodigd bij het Marine Departement, Honderd en vijftig paren sokken. Gegadigden tot de levering vervoegen zich bij

Den Inspecteur van Administratie, wd. Hoofdadministrateur der Marine,

De resident van Kedirie maakt bekend, dat op Donderdag den 26sten October aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, ten zijnen kantore, eene uitbesteding zal worden gehouden voor de levering van de natenoemene materialen, benoodigd bij den bouw der groote steenen brug ter hoofdplaats van deze residentie, gedurende het jaar 1855 en volgende jaren, als:

Eerste perceel.

De levering van p. m. 2.500,000 (twee millioen vijf honderd duizend) stuks inlandsche metselsteenen, volgens optegeven grootte en naar de beste wijze zamengesteld, en

Tweede perceel.

De levering van p. m. 625 (zes honderd vijf en twintig) koijangs kalk, van de beste kwaliteit; de inhoud van een koijang wordt op twintig tonnen, en elke ton op een honderd vijf en twintig amsterdamsche ponden gerekend.

Vendutien.

Op Maandag 23 October, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag 24 October, voor het commissiehuis van *Vaupel & Co.*

Op Woensdag 25 October tegen 6 en 4 percent venduesalaris. Voor het commissiehuis van gebr. *Roselje & Co.*

Op Donderdag 26 October, door *W. Jacobsen*, voor het logement genaamd Hôtel Batavia, op Rijswijk.

Op Vrijdag den 27 October, voor het commissiehuis van *Louran & van Walchren.* (Zie Advertentie No. 1608).

Op Zaturdag 28 October, des morgens ten ½10 ure, in het locaal der Beurs.

Nagelaten Boedels.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de crediteuren en debiteuren in de navolgende boedels:

Door het collegie van Boedelmeesteren te Batavia, *Tan Singie.*

Door de weeskamer te Soerabaya, *C. F. Maijne, Weduwe van le Puijt.*

Vertrekkende Personen.

N. Coudraij en echtgenoot.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 12 tot 19 October.

MARINE HOTEL. *Edeling*, van de reede. — *F. Luteijn*, van idem. — *A. R. Bloemendal*, van Onrust. — *Th. Keijzer*, van de reede. — *Sliekert*, van idem. — *J. W. Frucht*, van idem. — *V. P. G. de Seriere en familie*, van Kramat. — *Reijlsmidt*, van de reede. — *T. de Melt van Otterloo*, van Batavia. — *W. E. van Gennep*, van de reede. — *H. J. Walter*, van Batavia. — *C. Schekker*, van Buitenzorg. — *J. A. Knaap*, van Bezoekie. — *Q. Wigmink*, van idem. — *H. F. Scharper*, van Rotterdam.

JAVA HOTEL. *Van der Waal*, van Wappen. — *E. Kruijs*, van Sijdney. — *W. H. von Leeuwen*, van Batavia. — *H. Visser*, van Samarang. — *B. Bakker*, van Padang. — *J. C. Kruijt*, van idem. — *J. L. van Leeuwen*, van Amsterdam. — *Hurrelbrinck*, van Padang. — *J. A. Enschedé*, van Samarang. — *M. Prins*, van Cap Tawa. — *G. de Ruijter*, van Hongkong. — *A. Hoogenstraaten*, van Soerabaya. — *J. Scheltema*, van idem. —

ROTTERDAMSCH HOTEL. *C. E. Meijer*, van Batavia. — *M. Harpsen*, van Buitenzorg. — *Lange*, van Onrust. — *R. W. Thomson* van Krawang.

TWEE PIJLEN UIT ÉÉN KOKER. (*vervolg.*)

V.

De klokkeluiders stonden, elk met een goudstuk in den zak, binnen den massieven toren der St. Hilbertskerk, en trokken lustig aan het touw, zoodat de grijze muren er van dreunden en de luiders er terdege schik in hadden. Doch schoon al dat vrolijk gelui de geboorte van Lord LUNAN's erfgenaam betrof, vertrokken de oude steenen krijgers in de kerk geen spier, openden geen hand; maar ernstig, grimmig, stijf lagen zij daar, gelijkenis op gelijkenis van den een of anderen grooten LUNAN, als of de zondaars nooit de absolutie hadden erlangd, maar nog altijd boete deden en om vergeving van zonden baden.

En zoo luidde men dan lustig de klokken; want Lord LUNAN had twee zoons te gelijk gekregen, zoodat de man, die kortelings nog kinderloos was, nu van »zijne kinderen" kon spreken.

Tweelingen! Niet in eens armen mans huis gekomen, maar bij een lord; acht gouden guinjes staalden de armen van acht stevige kerels, en zij deden de acht welluidende klokken van St. Hilbert het heugelijke nieuws aan de wereld verkondigen.

Tweelingen! waarvan de een lord zou worden en de bezittingen erven, terwijl de ander, als »jongere zoon", het met een voor hem afgezonderd deel zou moeten voor lief nemen.

Tweelingen! Des te minder vrees, dat het geslacht van LUNAN zal uitsterven, — des te meer vrolijkheid in Lord LUNAN's ridderzaal, — des te meer kans om Sir JASPER's schim te doen wegblijven; — zoo dacht de burggraaf, toen hij de mare vernam, en dat spiegelde hij zich voor, toen hij de knaapjes zag.

Dien nacht bepaalde Lord LUNAN bij zichzelven het lot zijner jongens. De oudste moest HUGO heeten en eens de grafelijke kroon dragen: hij was van adelijken bloede en moest eene adelijke vrouw trouwen. Zijn broeder zou den naam van CLARVEAUX dragen, en zich met het zwaard verwerven wat zijn broeder door het geboorteregt bezat. Aldus leerde de burggraaf bij tijds met hoogmoed op zijne tweelingen te blikken. Hij deed de kinderen zijnen trots voeden, en verbeeldde zich al, dat twee pairs, in stede van één, zijnen naam zouden dragen.

Zoo hoog vlogen de gedachten van CLAUDE WENTWORTH niet, toen hem in zijne nederige hut een dochtertje geboren werd. Geen grafelijke kroon, geen erfportie had hij voor zijn kroost; toch luidde de dorpsklok vrolijk voor het kleine meisje van den vicaris, en de luiders trokken met genoegen uit vriendschap voor CLAUDE, al kregen ze ook geen goud tot belooning.

Men verbeelde zich evenwel niet, dat de arme vicaris, omdat hij geen verhevene gedachten koesterde, in het geheel niet dacht. 't Zij verre; — hij stookte zijn vuurtje in de studeerkamer, en zat er den geheelen avond te peinzen, minder aan zijn sermoen dan aan zijn kindje.

Er zijn soms lieden, die gedaanten in het vuur zien, en in de gloeijende kolen, wanneer ze van plaats veranderen, kasteelen, boomen, bergen en zoo al meer wanen te ontdekken; en CLAUDE WENTWORTH bespeurde dan ook, als hij lang en attent in zijn vuur keek, niet alleen gezigten en kasteelen, maar ook nog andere vreemde figuren, die hem een zeer afwisselend tooneel voor zulk eene beperkte ruimte boden.

Daar was een schoon, geheel Grieksch gelaat, dat den dwazen vicaris deed denken, wat zijne kleine ADRIE wel zijn kon als ze groot was; en vlak daarbij lag een groot kasteel, dat hem stof tot verdere bespiegeling had kunnen geven, zoo niet ten ongelukke een kooltje was omgevallen; en terwijl CLAUDE WENTWORTH nu aan de wisselvalligheid van al het ondermaansche dacht, zoo als dat toeval hem vertoonde, namen de gloeijende kolen de gedaante aan van een bultig ventje, dat al ras van het tooneel verdween; want de vicaris herinnerde zich plotseling, dat hij zijne preek moest gaan schrijven, al was de kleine ADRIE er ook; hij vernielde dus het kromme ventje met een stoot van zijn porijzer, alvorens versche kolen op het vuur te doen.

Doch CLAUDE WENTWORTH had den ganschen avond

VENDUTIE

op Donderdag den [illegible]sten dezer,

voor het Logement, genaamd: **HOTEL BATAVIA**

op Rijswijk door W. Jacobsen,

van deszelfs wel onderhouden Inboedel, waaronder een fraai Ameublement met rood Marroquin en een dito met zwart Paardenhaar bekleed, voorts prachtige Spiegels en Schilderijën, Consoles met Marmeren bladen, Rottingbanken, Lolikanten, Tafels, Stoelen, goede Hang- en Tafellampen, enz. enz., benevens een Billard met toebehooren, alsmede eenige Rijtuigen, Paarden, Tuigen, Stalgereedschappen, enz. enz.

Woensdag den 25sten dezer te bezigtigen. (1646)

Op de Vendutie van Donderdag den 26 October

zal mede worden verkocht een zeer fraai en uitmuntend welluidende **PIANINO**, bijzonder voor dit klimaat vervaardigd. (1645)

VENDUTIE

op Vrijdag den 27 October 1854,

voor het Commissiehuis van

LOURAN & VAN WALCHREN,

van beschadigde Witte en Ruwe Katoenen en Wollen Dekens, eene partij beschadigd Holl. Schrijf- en Pakpapier, diverse Verwwaren in blikken en vaatjes, Gedroogde Groenten in blik, Bessen Genever, Likeuren, Maagbitter, Haut Sauterne, Rozijnen in doozen, Meel in blikken van 15 pond, Gedroogde en versuikerde Vruchten, Ansjovisch in stopflesschen, enz. Wagen- en Bendi Tuigen, enz. Pleetwerk, als ook Boslemmer Messen, diverse IJzerwerken en andere Koopmansgoederen.

(1608)

Op de Vendutie van Vrijdag den 27 October e. k.

zullen mede verkocht worden:

Eene partij Chinesche Matten, Verlakte Speeltafels, Werktafels, Werkdoozen, Theedoozen, Hombredoozen, Papierlaadjes, Schrijfcassetten, Knaapjes, Kistjes, enz.; als ook Mousseline en Jaconnette Dameskleedjes met en zonder rand, Graslinnen, Linnen en Zijden Zakdoeken, Heeren- en Dames Kousen, enz., enz.

(1636) LOURAN & VAN WALCHREN.

EXTRAIT D'EAU DE COLOGNE

van

JEAN ANTOINE FARINA,

te Keulen.

Wij hebben de eer te berigten, dat wij op nieuw per de *Jacoba en Cristina* de echte Extrait d'eau de Cologne (Etiquette bleu) van meergenoemde fabrikant te Keulen direct ontvingen.

De kwaliteit is extra fijn en de prijs *f* 4,— per kistje van 6 flacons.

(1633) VAN DEN BIESEN & ZOON.

Bij *D. N. BUIJS & Co.*

VERSCHE KLAPPEROLIJ

per Picol en per Takker te verkrijgen. Vrij aan huis te leveren. (1622)

ECHTE JAMAICA RHUM,

prima Kwaliteit,

per de *Anna Elisa* ontvangen.

(1634) VAN DEN BIESEN & ZOON.

LEKSTEENEN,

verkrijgbaar bij

(1629) HONIG & STEVENSON.

KOOLTEER.

KIST WIJN van 50 flesschen,

(Macau Médoc).

***Goudsche Kazen,* bij**

(1638) JACOMETTI & Co.

VERSCHE SAMARANGSCHE BESCHUIT.

te bekomen bij

(1624) W. JACOBSEN.

Toko te Tjandjoer.

Verkrijgbaar:

Een Etenstafel met Negen Inlegbladen,

Massief Mahonyhout. (1605)

ROTTING STOELEN

in verschillende Soorten, bij

(1625) W. JACOBSEN.

PAS ONTVANGEN:

Haantjes- en Valkenbier, Goudsche- en Leidsche Kazen, Hammen, Boter, enz.

(1607) LOURAN & VAN WALCHREN.

Samarangsche Bendituigen,

op nieuw ontvangen bij

(1626) W. JACOBSEN.

NOTEN,

à *f* 1,— de Honderd Stuks, bij

(1532) COSTER.

REVALENTA ARABICA

van

BARRY DU BARRY & Co., te Londen.

Hoofd-Dépôt voor Batavia, de heeren VAUPEL & Co.

(961)

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY

hebben eene bewonderenswaardige genezing veroorzaakt van eene verzwering, welke door de geneesheeren en heelmeesters voor ongeneeslijk werd gehouden. Robert Palett, een zeevaarder, te Wolsoken bij Wisebach, had eene gevaarlijke verzwering in den arm. Hij had twee jaren lang in een buitenlandsch hospitaal, en nog geruimen tijd in een ziekenhuis in zijne woonplaats gelegen, zonder dat men hem had kunnen genezen, zoodat hij ten laatste opgegeven en voor ongeneesbaar verklaard werd; doch gedurende eenigen tijd de zalf en pillen van Holloway gebruikt hebbende, werd zijne wonde geheel genezen, en zijne gezondheid hersteld. Dit kan worden betuigd door den heer Abraham Catlin en andere aanzienlijke inwoners van Wolsoken.

De Prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes Pillen à............ *f* 1,—, *f* 3.— en *f* 5,—
Potjes Zalf à.............. - 1,—, - 3,— „ - 5,—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen bij *Kruthoffer & Soesman* te Samarang, alwaar dezelve in het groot en klein verkrijgbaar zijn. (1616)

TE KOOP Een Biljard Tafel met toebehooren. 

bij

(1643) HONIG & STEVENSON.

TE KOOP Twee Erven bij

(1600) BLOEM.

Te Koop of te Huur

Tegen primo December, een huis op Cramat, thans bewoond door den predikant *Rounier.* (1628)

TE HUUR een huis op Kramat,

(1631) J. R. KLEIJN.

TE HUUR Het Huis, gelegen op den nieuwen weg van Tana Abang (Kebon Sirie) bewoond door den WelEdel Gestr. heer *H. J. C. Hoogeveen*, te aanvaarden den 15 November aanstaande en te bevragen bij

(1611) J. J. VAN DEN BIESEN, qq.

TE HUUR Een Huis op Kramat, adres

(1603) W. DE VAL.

Changement de Domicile.

Madame *Potier* demeure toujours Bazaar Baroe, trois maisons plus haut, en face le chemin du marche. (1627)

Bij eene Industriële Onderneming buiten Java wordt iemand verlangd geschikt tot het houden der Boeken en voeren der geldelijke Administratie. Aan deze betrekking is verbonden een voorloopig salaris van *f* 300 's maands.

Men gelieve zich onder de initialen M M franco te adresseren bij den Boekhandelaar *H. M. van Dorp*.

(1644)

De Nos. 1500 tot en met 1505

van het

Weekblad van het Regt,

worden van den leener terug verzocht.

(1630) KLEIJN, Notaris.

De Heer **Schreuder** is geen generale gemagtigde meer van den ondergeteekende

(1602) D. P. KESLER.

BANDONG, 15 *October* 1854.

Houder van Connossement aan Order over:

DM 924/53 } 28 balen Twist
C 00.83.90 }

aflter per stoomschip [illegible] aangebragt, wordt verzocht zich ten spoedigste aan te melden bij

de Agenten,

(1620) B. KOPERSMIT & Co.

18 *October* 1854.

Op een kantoor te Batavia verlangt men iemand met den handel op Java bekend in staat tot het voeren der Duitsche en Hollandsche correspondentie, verdiensten naar bekwaamheden. Adres brieven franco letter K. N. bij den Heer *H. M. van Dorp*, Boekhandelaar te Batavia. (1623)

Langs dezen weg maak ik gebruik om openlijk mijnen opregten dank te betuigen aan den WelEd. Gestr. heer *W. Bakhuijs*, plaatselijk geneesheer te Cheribon, voor de aan mij gedane Operatie, waardoor ik het geluk gehad heb, van een zeer lastig gebrek ontslagen te worden, de zorg en welwillendheid aan mij besteed gedurende ik onder ZEd. Gestr. behandeling was, maken mij tot een zijner grootste schuldenaars.

(1606) P. D. E. VAN OSSENBRUGGEN.

TJAMPEA, den 1 *October* 1854.

TONG,

Likdoornsnijder.

Gang Patjenongan. (1260)

---

niet met dien droom gesloten; hij had ook zijn besluit vernieuwd, dat zijn telg, voor zoo ver in zijne magt was, elk in het rond tot zegening zou strekken. »We zullen haar voor anderen en niet voor haar zelve opbrengen," zei de vicaris: »kan ik van haar maken wat ik wensch, dan zal ze een segen en geen vloek voor de wereld zijn."

Aldus traden des burggraafs beide zonen en het dochtertje van den vicaris bij klokgelui de wereld in, onder verhevene bespiegelingen en grootsche plannen. De tweelingen van Lord LUNAN werden in weelde en pracht opgevoed, — CLAUDE's dochtertje werd grootgebragt naar den eenvoudigen trant, die een armen vicaris voegde; en evenwel bestond in sommige opzigten geen verschil tusschen de drie wichtjes. Waren het geen kleine kleuters, alle drie? het een zoowel als het ander afhankelijk van de zorgen, die anderen er aan besteedden, — moesten ze niet allen door invloed van buiten worden gevormd? Waren het geen pijlen, door handen, magtiger dan zij, in de toekomst af te zenden? — het zij tot onheil, want wie kon dat uit hunne sluimerende gezigtjes lezen?

Met groote staatsie en plegtigheid werden Lord LUNAN's zonen in de St. Hilberts-kerk gedoopt, en ontvingen de namen van HUGO en CLARVEAUX, de oudste naar al de LUNANS, en de jongste naar den vader der burggravin, die hem genoeg kon nalaten, om een rijke pair te worden; want *dit* moest zijn zoon, naar het vast besluit des burggraafs, eens zijn.

Zonder bijzondere staatsie of plegtigheid ontving het dochtertje van den vicaris den naam van ADALA, maar al de oude lieden in de parochie zegenden haar, en opregter gebeden werden er voor het kleine meisje door de eerwaardige dames in hare karmozijnroode mantels uitgestort, dan vaak ten behoeve van vorstenkinderen door kardinalen in hunne scharlaken tabbaards geschiedt.

VI.

De tijd ging zijnen loop. Lord LUNAN's zoons groeiden op, en werden al wat hunner ouderen hart maar wenschen kon. Verschillend in voorkomen, hadden zij beiden evenwel een onstuimigen geest, en het was duidelijk te zien, dat het bloed der LUNANS zoo min als hun naam zou uitsterven. De oudste zoon geleek naar zijnen vader: hij was ernstig, driftig, trotsch; hij wist te kommanderen, toen hij nog maar gehoorzaamheid diende te kennen, en het ontbrak niet aan onheilspellende dames, die hem vroeger of later een kwaad einde voorzeiden. Zoodra hij een weinig begrip kreeg, leerde hij ook reeds dat hij een lord zou worden, en begon van stonde af aan het hoogste woord te voeren. Daarover beklaagde men zich dan wel menigmaal bij Lord LUNAN; maar nadat er eens een knecht was weggejaagd, die zich deze moeite had gegeven, begrepen de anderen dat zij den mond moesten houden, wilden ze in dienst blijven; en daar het behoud van hunne plaats voor hen van meer belang was dan de goede opleiding der kinderen, wisten zij wat ze te doen hadden.

De jongste zoon deed ook weinig voor zijn broeder onder in belangzucht en hoogmoed. HUGO, dacht CLARVEAUX te kunnen overheerschen, omdat hij pair moest worden; maar CLARVEAUX, jaloersch op HUGO, bood elke aanranding van hem duchtig wederstand; terwijl de burggraaf, die zelf alles behalve minzaam van aard was, zelfs in zijn bijzijn menig krakeel liet plaats grijpen, zonder het te beletten.

Wat raakte dat hem ook? De jongens waren knap, sterk, mannelijk; hij had den erfgenaam, waar hij zoo lang naar verlangde. Sir JASPER's geest verscheen hem naauwelijks meer. Zijn doel was met zijne kinderen bereikt: ze waren alles voor hem wat hij er van wenschte; en zoo werden ze voor de toekomst gereed gemaakt, zoo als men pijlen vergiftigt, om ellende en verderf op hunne vlugt mee te nemen.

Nu gebeurde er evenwel iets, waar de burggraaf niet op gerekend had bij de verwachting, dat de LUNAN-sche kloekheid zijnen jongsten zoon aan eene pairsplaats zou helpen.

De jongens hadden geleerd geen gevaar te ontzien,

BATAVIA.

In de Nederlandsche dagbladen wordt medegedeeld, dat het reglement op het beleid der Oost-Indische regering door de eerste kamer der staten generaal met eene meerderheid van 31 tegen 1 stem is aangenomen.

— In den namiddag van den 18 dezer voer eene praauw papang door zes mannen getrokken, komende van de stad onder de sluisbrug van Weltevreden. In de warreling van het water, dat met een hevigen stroom en gedruisch door de sluis loopt, gekomen, brak de treklijn, de praauw draaide om, schepte water en sloeg om. Twee zich in dezelve bevindende inlanders werden daardoor in de rivier geworpen. Een hunner verdronk, terwijl het den andere gelukken mogt zich te redden. Het lijk van den ongelukkigen drenkeling is den volgenden dag op de hoogte der voorrei buiten de stad, waar langs de rivier loopt, opgevischt.

Met het stoomschip *Koningin der Nederlanden*, kapitein *Deighton*, werden in den vooravond van gisteren, 20 dezer, de overlandmail brieven en nieuwsbladen uit Europa ontvangen, loopende tot 10 September. Tijdgebrek belet ons uit deze mail veel te vermelden, en moeten wij ons uit dien hoofde bepalen tot het volgende omtrent **de Oostersche Kwestie, Spanje en Nederland.**

DE OOSTERSCHE KWESTIE en HET TOONEEL VAN DEN OORLOG.

Laatste Berigten.

Londen, 8 September 1854. Bomarsund, de vesting op de Alandseilanden, heeft zich op den 16 aan de Vereenigde legers overgegeven; het garnisoen, ten getale van 2,200, werd aan boord der oorlogschepen overgebragt en de wallen der plaats tot den grond geslecht. De Fransche troepen keeren naar huis terug.

De maarschalk *Baraguay d' Hilliers* en zijn staf zijn bereids te Dantzig aangekomen, van waar zij naar Parijs zullen vertrekken.

Rusland verwerpt de vier voorstellen door Oostenrijk gedaan en trekt tot over de Pruth terug, waar het de vijandelijke aanvallen of vredelievende openingen zal afwachten.

Oostenrijk trekt met 80,000 man troepen niet alleen in Wallachye maar ook in Moldavie, doch zal aan den oorlog zelven geen deel nemen.

Het hoofdkwartier van *Omer Pacha* is te Bucharest gevestigd.

Nederlaag der Turken te Bayazid en Kujukdereh, zonder materieel voordeel voor de Russen, daar deze laatsten hunne vorige stellingen weder hebben aangenomen.

Grieksche agenten van Rusland hebben de vernieling van een groot deel van Varna, met inbegrip van het Fransche commissariaat, door brand veroorzaakt.

Brieven van Constantinopel van den 30 Augustus deelen mede, dat prins *Napoleon* en de hertog van Cambridge met eenige troepen van Constantinopel naar Varna vertrokken zijn.

Lord *Raglan* zoude zich op den 2 September te Varna inschepen, terwijl de expeditie zich te Baltschik zoude vereenigen.

Een gedeelte van de groote expeditie naar de Krim, onder bevel van de admiraals *Dundas* en *Stopford*, verliet den 26 met 23,000 man aan boord, Varna. De tweede divisie, onder de admiraals *Bruat* en *Hamelin*, en generaal *Canrobert* met 28 000 Franschen en 9000 Turken, zoude den 28 en 29 volgen. De derde en kleinere divisie, onder admiraal *Lyons*, zoude den 1 of 2 September met den maarschalk *de St. Arnaud* vertrekken. De schepen, die Varna den 26 Augustus verlieten, zeilden noordwaarts. Men begroot de magt der Russen in de Krim aanwezig op 40,000 man.

De cholera heeft zoowel in de legers als op de vloten der Vereenigde magten vele slagtoffers weggesleept. Deze ziekte heerschte ook op eene schrikbarende wijze te Londen. Officieel is aangekondigd, dat die kwaal tot op den 2 September 4,070 personen in die stad had weggerukt. In Spanje is alles rustig, alhoewel er pogingen waren aangewend om eene republikeinsche demonstratie te doen plaats vinden. De koningin-moeder heeft het land verlaten.

Prins *Albert* en de koning van Portugal brengen een bezoek aan *Louis Napoleon*, ten einde eene groote militaire wapenschouwing te Bologne bij te wonen.

De aanval op Sebastopol zoude op den 6 September plaats vinden.

De oogst is overal zeer overvloedig uitgevallen.

Weenen, 9 September. De legermagten, door welke Rusland in Europa, Azie en aan de boorden der Zwarte zee wordt aangetast, zijn: het Turksche leger van den Donau, sterk 120,000 man, het Engelsch-Fransch leger sterk 80 000 man, de Engelsch-Fransch-Turksche vloot, bestaande uit 40 linie- en vele andere soorten van oorlogsschepen met 3000 kanonnen en 60,000 zeelieden; het Turksche leger in Azie, sterk 100,000 man, te zamen eene magt van 380,000 man uitmakende, vervolgens in de Baltische Zee de Vereenigde vloten, zamengesteld uit 30 linie- en 40 andere schepen van verschillende grootte met 3500 stukken en 30.000 zeelieden; de divisie van generaal *Baraguay d' Hilliers* 11,000 soldaten en 8000 Engelsche mariniers tellende, De geheele sterkte der Vereenigde magten beloopt dus 425,000 man en omstreeks 8000 kanonnen. Op den 29 Augustus aanschouwden de inwoners van Constantinopel een treffend tooneel, dat aldaar in geen 650 jaren had plaats gevonden; te weten het vertrek van 300 transportschepen langs den Bosphorus, welke allen met levensmiddelen en ammunitie voor de expeditie beladen waren en door stoombooten werden gesleept.

Weenen, 10 September. De Russen hebben ten eenemale Ibraila en Galatz op den 1 September ontruimd. De Oostenrijkers zijn den 6 Bucharest binnengetrokken en werden met geestdrift ontvangen.

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, Editie voor *Oost-Indië*, van 8 Sept., leest men omtrent **DE OOSTERSCHE KWESTIE** het volgende:

In de Oostersche kwestie is sedert ons vorig nommer weinig verandering gekomen. Den 22 Aug. is eindelijk de zoo lang verwachte bezetting van Wallachije door de Oostenrijksche troepen begonnen. Uit de officieele mededeeling der *Wiener Zeitung* blijkt, dat alle maatregelen genomen zijn, om eene botsing met de Russen te vermijden en om niets te doen, wat hunnen aftogt over de Pruth zou kunnen bemoeijelijken. Het geheele Oostenrijksche occupatie-corps in de Vorstendommen zal het cijfer van 36 à 40 000 man niet te boven gaan; het staat onder het bevel van den generaal Coronini. De aftogt der Russen uit Moldavie gaat uiterst langzaam en in een brief uit Weenen van 1 dezer, wordt zelfs beweerd, dat zij met hunnen aftogt uit dit Vorstendom meer en meer beginnen te dralen. Men schrijft hun het plan toe, om hunne posities van Galatz en Kilia met kracht te verdedigen. De briefschrijver acht het dan ook waarschijnlijk, dat het in de omstreken van Galatz tot een algemeen treffen zal komen, aangezien voorloopig reeds 80,000 Turken tegen Galatz en Ibrail oprukken. Van hunne zijde blijven de Oostenrijksche troepen in Wallachije voortrukken. Zij werden den 28 Aug. te Slatina verwacht en den 5 Sept. te Bucharest, waar hun eene schitterende ontvangst voorbereid wordt; zoo zeggen ten minste de Oostenrijksche dagbladen.

Omar-pacha arriveerde in laatstgenoemde plaats den 22 Aug., aan het hoofd van eene aanzienlijke Turksche krijgsmagt. Den 25ten kondigde de buitengewone Turksche commissaris, Dervisch pacha eene proclamatie of, waarin hij het binnenrukken der Oostenrijksche troepen in de Vorstendommen, als een gevolg van eene alliantie tusschen Oostenrijk en de Porte doet voorkomen. De staatkundige uitgewekenen, die met de Turksche armee aldaar waren aangekomen, zijn op verzoek van de Oostenrijksche regering verwijderd.

De Parijsche dagbladen deelen als eene curiositeit eene Russische dagorder mede, die den 13 Aug. aan

---

en de jongste werd, bij het springen over een hek, van zijn paard geworpen; het ros kwam zonder zijn ruiter met schuim overdekt, naar den stal geloopen, en dit baarde straks opschudding onder de stalknechts en in het kasteel. Een paar minuten daarna kwam Hugo spoorslags aangereden; hij bevestigde hunne vrees, en naar zijn berigt was het meer dan waarschijnlijk, dat zijn broeder doodgevallen was. Eene groote ontsteltenis heerschte er bij die jammerlijke tijding; men zadelde het vlugste paard, en er werd onmiddelijk een staljongen naar den heelmeester gezonden.

Lord Lunan zelf snelde, door eenige knechts met een matras gevolgd, als radeloos naar de plaats van het ongeluk, terwijl de burggravin, koud en wit als een marmeren beeld, sprakeloos uit een der vensters staarde, van waar men den weg overzag, dien haar kind moest langs worden gebragt.

Op het eerste gezigt bestond er maar al te veel reden om den knaap voor dood te houden. Al zijne leden hingen onbewegelijk ineen, en zijn lang krullend hoofdhair was geheel met bloed bemorst, hij had, sedert zijn val, geen woord gesproken noch zich verroerd, en slechts een diepe zucht gaf, toen men hem op de matras beurde, het bewijs, dat er nog leven in hem was.

Met veel moeite legde men den ongelukkigen knaap op de matras, en bragt hem naar het kasteel, dat hij pas zoo kort te voren in jeugdigen bloei en sterkte verlaten had; maar welk een tooneel voor den burggraaf en zijne gemalin! Welke vernietiging hunner hoop! Ofschoon Clare — zoo als men gewoon was hem te noemen — leefde, scheen hij al zijne leden gebroken te hebben, en beiden wendden te gelijk hunne oogen af van het ellendige schouwspel, dat zich aan hen opdeed; want eene enkele gedachte zweefde hun in dit ogenblik voor den geest: »Zoo Clare er al eens door mogt komen, zal hij toch voor al zijn leven schrikkelijk misvormd zijn!”

Hoe traag verstrijken de uren, als wij in doodsangst verkeeren! Hoe zijn de wieken des tijds dan als het ware van lood! Hoe schijnen wij dan binnen weinig korte oogenblikken dagen en jaren te hebben geleefd! Zoo langzaam verstreek het ééne oogenblik voor Lord Lunan en zijne vrouw; voor den lord nog langzamer dan voor de lady, want bij het hoofd der schijnbaar levenlooze gedaante gezeten, zag hij — Sir Jasper's schim! Ja, daar stond hij even zoo, als in den morgen van zijn dood; daar stond hij, niet in lijkgewaad, zoo als een geest zich gewoonlijk vertoont, maar juist in de zelfde kleeding, als toen Lord Lunan's kogel hem de borst doorboorde. Een akelig voorgevoel drong den burggraaf in het hart; de twee knapen hadden het spook helpen verbannen; en nu er een bijna levenloos was, keerde nu zijn kwelgeest terug?

Ten gelukke voor den burggraaf, kwam weldra de heelmeester, en ieders aandacht bepaalde zich nu terstond bij de schier vormlooze massa op de draagbaar.

De heelmeester was een dier bijzondere wezens, die voor de menschelijkheid werken zoowel als om den brood: hij stelde er altijd meer belang in pijn te verzachten dan visite-loon te ontvangen, hij was nooit blijder, dan wanneer hij zijnen patient weder op de been had geholpen, als een levend zegeteeken, dat de wetenschap in den persoon des braven heelmeesters de overwinning had behaald. In een afgelegen oord woonachtig, beschouwde die sonderlinge man het menschdom niet als een voorwerp voor de practijk, maar als een lijder, die geholpen moet worden; en hiermede hebben wij genoeg gezegd om te toonen, dat die heelmeester een bekwaam man was.

Na den burggraaf en de burggravin met eene haastige buiging te hebben begroet, wendde hij zijne aandacht onmiddelijk op het ellendige voorwerp, dat hij daar zag liggen, en bewoog de verdraaide leden met eene vaste, hoewel zachte hand.

Terwijl dat onderzoek geschiedde, stonden de burggraaf en zijne dame er sprakeloos bij, en dat stilzwijgen werd eerst afgebroken, toen de brave heelmeester zich van zijne ingewikkelde taak oprigtte.

(*Wordt vervolgd.*)

het garnizoen van Odessa en waarschijnlijk aan alle corpsen voorgelezen is, en aldus begint: »Z. M. de keizer heeft in zijne hooge wijsheid aan de troepen in Moldavie en Wallachije bevel gegeven, om die provincien te verlaten en zich te wenden naar dien kant, waar het gevaar het grootst is. Ten einde de Vorstendommen tegen een inval van de Turken te beveiligen, heeft de oude bondgenoot des keizers zich verbonden, om die streken inmiddels te bezetten. Dáár zult gij een nieuwen vijand te bestrijden hebben, die het voornemen heeft ons in ons eigen land aan te tasten."

Nopens de veel besprokene expeditie naar de Krim is men nog altijd in het onzekere of die al of niet plaats zal hebben; want terwijl den eenen dag wordt gemeld, dat zij voorloopig is uitgesteld, leest men den volgenden dag dat zij wel degelijk zal plaats hebben; de laatste dépêche bepaalde het vertrek van de troepen zelfs op 2 Sept. Dat zij tot dus verre vertraagd werd is toe te schrijven aan de cholera, die in een hoogen graad onder de geallieerden gewoed heeft en waardoor alleen niet minder dan 15,000 Franschen zijn omgekomen. Men zegt, dat het verlies der Engelschen tijdens de laatste berigten was, 4000 dooden en 6000 zieken. Keizer *Napoleon* moet zeer ontevreden op den maarschalk *St. Arnaud* zijn, omdat hij niet den vereischten spoed met de expeditie gemaakt heeft; want men is van oordeel, dat eene tijdige verplaatsing van de troepen, van een gunstigen invloed op hunne gezondheid geweest zou zijn. Prins *Napoleon*, die te Varna ziek geworden was, is naar Constantinopel vertrokken en zal daar blijven, tot dat hij geheel hersteld zal zijn. Als een staaltje van de verwoestingen, welke de cholera in de Fransche gelederen gemaakt heeft, kan dienen, dat o. a. de divisie *Canrobert* bijkans geheel gesmolten is, en dat sommige andere divisiën van 2—3000 man verloren hebben. Gebrek aan geneeskundige hulp en de hitte hebben het hunne bijgedragen, om dien toestand nog erger te maken. Men ziet dan ook in Frankrijk eerstdaags eene nieuwe ligting en daarbij eene nieuwe leening te gemoet.

Ook op de vloot in de Zwarte Zee heeft de ziekte in een hevigen graad gewoed. Van de 950 koppen sterke equipage der *Brittannia*, stierven er 105 (23 in een enkelen nacht). Slechts drie schepen van het eskader, de *Queen*, de *Tribune* en de *Diamond* bleven verschoond.

Wat medegewerkt heeft om den toestand der geallieerde troepen nog te verergeren, is een brand die te Varna gewoed heeft, waardoor 300 à 400 huizen, winkels enz. vernield zijn. De schade, door de Engelsche troepen daarbij geleden, begroot men op 40,000 pd. sterl.; de Franschen verloren, zoo men zegt, nog meer. Het grootste verlies was, dat bijna alle schoenen en laarzen der militairen verbrandden. Vijf Grieken zijn op vermoeden van brandstichting in hechtenis genomen, zes anderen gedurende den brand door de Franschen dood geschoten en twintig anderen gekwetst. De moedeloosheid onder de manschappen wordt gezegd algemeen te zijn en de geneesheeren moeten verklaard hebben, dat de helft der manschappen van verschillende regementen geen vijf mijlen zoude kunnen marcheren, zonder onderweg te bezwijken.

De laatste regtstreeksche tijdingen uit Constantinopel, dd. 24 Augustus, houden, behalve bovengemelde bijzonderheden nog in, dat de nederlaag van *Selim-Pacha* en het bezetten van Bayazid door de Russen zich bevestigt en dat *Selim* dientengevolge afgezet is. Ook wist men dat de Turken bij Kars een aanzienlijk verlies geleden hebben, bedragende het aantal dooden zoo van den kant des vijands als van dien der Turken 5000 man. Deze ongelukkige gebeurtenissen hebben aanleiding gegeven tot het besluit om de troepen in die streek grondig te reorganiseren en onder een dapper en bekwaam legerhoofd te stellen, waartoe het oog gevallen is op *Ismail-Pacha*, de dappere verdediger van Kalafat en de man, aan wien, na *Omar-Pacha*, de meeste veldheerstalenten worden toegeschreven. Dit had te Constantinopel een gunstigen indruk gemaakt en de goede stemming verhoogd, die ontstaan was eensdeels door de tijding, dat de geprojecteerde leening tot stand gekomen is en anderdeels, doordien het antwoord van den heer *Drouin de Lhuis* aan den graaf *von Nesselrode* bekend was geworden, als waardoor alle geruchten van een wapenstilstand en nieuwe onderhandelingen zijn komen te vervallen. Het misverstand dat sedert eenigen tijd bestond tusschen den groot-vizier en den minister van finantien, was weder bijgelegd. Daar tegenover stond het gerucht, dat zich in Griekenland weder sporen van eene nieuwe beweging vertoonden; iets waaraan overigens weinig geloof geslagen werd.

De Russische dagbladen bewaren een diep stilzwijgen aangaande de verovering van Bomarsund, welke gebeurtenis toch sedert eene week geen geheim meer is. De daarop betrekking hebbende berigten in vreemde dagbladen, worden uitgeknipt of zwart gemaakt. Ook het *Te Deum* wegens de overwinning van Bebutoff blijft achterwege. Alleen uit Weenen wil men bemoedigende berigten ontvangen hebben, namelijk, dat Oostenrijk zich niet bepaald aan de zijde der Westersche mogendheden geschaard heeft (?).

Men weet nu uit overeenstemmende berigten uit Weenen, Berlijn en Parijs, dat keizer *Nicolaas* de voorstellen der Westersche mogendheden verworpen heeft. Over den vorm, waarin die weigering is gekleed — de officiële tekst is nog niet bekend — zijn verscheidene geruchten in omloop. Zoo werd den 4den te Parijs verzekerd, dat de Czaar gladweg alles van de hand gewezen heeft, met de verklaring dat men hem al zeer weinig moest kennen, indien men hem in staat achtte dergelijke voorstellen aan te nemen. Te Berlijn was het gerucht in omloop, dat de Czaar in een eigenhandigen brief aan den koning van Pruissen zich in krachtige bewoordingen over de voorstellen heeft uitgelaten en daarin eene bedreiging ziet, welke de militaire eer gebiedt te trotseren; terwijl in eene nota van den graaf *von Nesselrode* aan het kabinet van Berlijn eene meer verzoenende taal gevoerd wordt en daarin de aanneming van de vier voorstellen als wenschelijk in het belang van den vrede wordt beschouwd. Te gelijk echter zou de graaf *von Nesselrode* die voorstellen in een Russischen zin zoodanig geparapraseerd hebben, dat men er de oorspronkelijke niet in kan herkennen.

Constantinopel, 28 Aug. Eene dagorder van den maarschalk *St. Arnaud* kondigt het vertrek van de expeditie naar Sebastopol aan. Daar zal men waarborgen voor den vrede vinden en de mogelijkheid, om naar het vaderland terug te keeren.

Weenen, 6 Sept. Ter beurze van heden wilde men weten, dat Oostenrijk de verwerping der bekende vier punten, vervat in de voorstellen aan Rusland, geenszins als een casus belli zal beschouwen.

SPANJE.

Op advies van den ministerraad en in strijd met de formele verbindtenis die Espartero heeft aangegaan om *Maria Christina* in Madrid gevangen te houden tot aan de bijeenkomst der Cortes, heeft zij in den morgen van 28 Aug. het paleis door eene achterdeur verlaten, zich begevende naar Portugel. Zij was vergezeld door den hertog van Rianzares, en werd geescorteerd door een escadron lansiers, onder bevel van den generaal *Garrigo*. Den vorigen dag was reeds een regiment ruiterij langs den weg van Estramadura geposteerd, ten einde haar den vrijen doortogt te verzekeren, terwijl de ruiterij, die te Badajoz garnizoen houdt, bevel heeft ontvangen om haar met hetzelfde doel te gemoet te rijden. Op deze wijze zal zij de reis naar de grenzen afleggen en daartoe gevolgelijk een geheele week behoeven.

Naauwelijks was het vertrek der koningin-moeder bekend of de levendigste gisting ontstond te Madrid. Gewapende volkshoopen liepen door de straten, onder het uiten der kreten: *Wij zijn verraden, Weg met de regering, Leve de volks-souvereiniteit, Leve de barricades!*

De leden der beruchte club *Union* geloofden toen het oogenblik geschikt, om tot de verwezenlijking te geraken van hunnen geliefkoosden droom, namelijk *de roode republiek*. Zij belegden eene vergadering, en toen deze afgeloopen was, verzamelden zij zich in de straat Desengano, waar zij een achttal sterke barricades deden opwerpen en alle toegangen versperden. Een kolonel, een kapitein en een luitenant der infanterie, stelden zich aan het hoofd van een 300tal mannen, meest allen arbeiders zonder werk, die hunne medewerking aan de club vrijwillig aanboden. Deze vaardigde daarop onderscheidene proclamatien uit, waarin het volk werd opgeroepen tot omverwerping der regering en tot herovering der volks-opperheerschappij. Hier en daar hoorde men dientengevolge de kreten opgaan: *Den dood aan de verraders, weg met Espartero, Leve de republiek!*

Tijdens dit in de straat Desengano voorviel, werd de generaal *San Miguel* met geweld aangehouden door een volkshoop aan den Puerta del Sol; hij werd bedreigd, geslagen zelfs, en later met verachting weggejaagd, op grond dat men hem te oud vond om hem te dooden. Het volk trachtte daar voorts de straat Los Negros te versterken. In de eene wijk der stad riep het volk: *Den dood aan O'Donnell*; in de andere werd hij door het volk als in triumf op de handen gedragen. Uit deze tegenstrijdigheid bleek het allerduidelijkst, dat het oproer verre van algemeen was; een groot aantal lieden liet zich daardoor afschrikken en weldra bepaalde het oproer zich weder voornamelijk tot de straat Desengano en haren omtrek. Trouwens, alle de overige wijken waren reeds op ontzagwekkende wijze door de milicie bezet.

Intusschen was de nationale garde tegen de barricades in de straat Desengano opgerukt; doch hare bevelhebbers hebben met zulk eene lofwaardige voorzigtigheid gehandeld, dat het voor alsnog tot geen treffen kwam. Daaraan is het vooral te danken, dat het geheele oproer zonder bloedvergieten een einde nam. Immers de gewapende magt wist op een gegeven oogenblik het gebouw der club *Union* te omsingelen en alle de leden, op slechts enkele na, gevangen te nemen; toen ging de moed uit het volk en de meesten lieten zich zonder wederstand te bieden, arresteren; ongeveer drie honderd personen werden naar de gevangenis gebragt. Hiermede was het oproer van zelf gedempt.

Het verdient opmerking, dat de regeringsbesluiten, waarbij de goederen van *Maria Christina* in beslag worden genomen, enz., slechts door het ministerie geteekend zijn. Dit bewijst genoegzaam hoezeer de stelling valsch is, waarin de regering zich tegenover *Maria Christina* bevindt. De tegen haar door het ministerie genomen besluiten zijn toch zonder de handteekening der koningin onwettig en het ministerie heeft daardoor eigenlijk, zonder zich op eenige wettelijke bepaling te kunnen beroepen, misbruik gemaakt van zijne magt, terwijl het tevens de onvoorzigtigheid had koninklijke prerogativen met voeten te treden. De koningin kon wel is waar niet hare handteekening stellen op een besluit, waarbij de goederen harer moeder worden in beslag genomen en de betaling harer jaarwedde wordt geschorst, maar evenmin zal zij dan later dat besluit kunnen goedkeuren, wanneer die hagchelijke kwestie bij de Cortes aanhangig zal worden gemaakt. En verondersteld eens, dat de Cortes de handeling der ministers afkeuren, hoe zullen zij zich dan kunnen regtvaardigen? Zij zullen dan alleen kunnen aanvoeren, dat zij het noodig hebben geacht de gevaarlijke hartstogten van een gedeelte des volks te streelen, door wraak op *Maria Christina* te nemen; doch men zal hun dan niet zonder grond kunnen antwoorden, dat zij met moed en kracht die hartstogten hadden moeten beheerschen en dat zij in ieder geval hadden moeten vermijden, dat bij de Cortes zal worden nagegaan, wat de moeder zoo al voor berispelijks kan hebben verrigt tijdens de dochter op den troon zat.

Men wilde te Madrid weten, dat de verstandelijke vermogens van *Maria Christina* door de laatste gebeurtenissen een meer of min sterken schok gekregen hebben.

NEDERLAND.

Rotterdam 6 Sept. Sedert ons vorig nommer mogten wij ons in het heerlijkste zomerweder verheugen, dat slechts een enkele maal door onweder afgewisseld werd. Ongelukken hebben geen plaats gehad.

In de provincie Groningen heeft een hooge vloed eenige schade veroorzaakt. In de stad van dien naam zijn den 25sten Augustus bij het opkomen van een hevig springtij op sommige plantsen de laaggelegen straten overstroomd. Ook is het water over den kistdam, dienende tot afsluiting van water voor het metselwerk enz. bij den Apoortenbrug, gegaan, waardoor een stuk uit den aarden dam is geslagen en het afgedamde gedeelte geheel vol water is geloopen, zoodat het werk moest staakt worden. Ook te Finsterwolder Polder heeft hooge vloed op den zoogenaamden kwelderaanwas (was juist kwelder zweeltijd/, voor duizenden guld schade veroorzaakt. Ofschoon aldaar geen andere v liezen zijn geleden, zoo verkeerden niettemin mensch en paarden in gevaar, die met het afhalen van het droogde kweldergras bezig tijde, door het water rast werden en waarbij de menschen te midden van vloed hun behoud op hunne wagens moesten zoek Op 27 Augustus kwam de vloed achter de polderdijk van Uithuizen en Uithuistermeeden een paar uren vr ger, dan men naar den gewonen loop verwachtte; gevolge waarvan dan ook de schapen, op de kweld weidende, niet zoo spoedig naar binnen den dijk k den gedreven worden; zoodat er ruim 50 in het water zijn verdronken, waarvan 41 aan den landbouw Jan. D. Bos behoorden, terwijl de overige onderscheidene eigenaren hadden. Dadelijk aangespoeld, zijn ze schapen, na te zijn gevild en gezuiverd, voor geringen prijs aan behoeftigen verkocht waartoe zich koopers opdeden.

— Omtrent de opbrengst van den oogst blijven de berigten buitengewoon gunstig; zij overtreft buiten die van andere jaren. Als eene bijzonderheid meldt m dat 1/2 morgen land, onder Breskens gelegen, de ongewone hoeveelheid van 24 mudden tarwe heeft gebragt. De granen blijven tot dus ver op het verlaagde standpunt. Het brood is dan ook reeds eenigzins goedkooper geworden, hoewel het nog niet tot den normalen prijs is teruggekeerd. Te 's Hage, b. v., waar broodzetting nog bestaat, en, zoo als men weet, spaarkas wordt in stand gehouden, wordt nog altijd elk Ned. pond roggebrood $1^1/_2$ cent gesuppleerd. kost $16^1/_2$, maar de burgers betalen 15 cent.

— Den 3den Sept. werd Z. M. de Koning in de residentie verwacht, om den 5den naar het Kamp bij Zeist vertrekken. Z. M. is echter, zoo als men uit de berigten uit het Kamp later zien zal, niet naar de residentie gereisd, maar reeds den 3den in het Kamp aangekomen.

— Men verneemt dat H. M. de koningin zich in begin der aanstaande week naar Stuttgardt zal begeven ten einde een bezoek te brengen aan HD. vader, koning van Wurtemberg.

— Den 27sten Augustus hebben HH. KK. HH. prins en prinses Frederik, benevens prinses Marie, met talrijk gevolg de residentie verlaten en zich naar Be lin begeven.

— Z. K. H. prins Hendrik is den 2den September Weimar in de residentie teruggekeerd. Na een bezoek op Soestdijk, zal Z. K. H. zich naar Luxemburg begeven.

— Den 5den dezer is op de gebruikelijke wijze het 14de geboortefeest van den prins van Oranje gevierd. De prins had zich te dezer gelegenheid uit Leyden naar de residentie begeven en woonde het groot diner bij dat bij H. M. de koningin werd gehouden en waar ook de erfgroothertogin van Saxen-Weimar-Eisenach ('s koning zuster) en prins Hendrik tegenwoordig waren.

— De groothertogin van Saxen-Weimar-Eisenach, die geruimen tijd aan ons hof vertoefd en o. a. aan het praalgraf van Willem den Zwijger te Delft en aan het huisje van czaar Peter te Zaandam bezoeken gebragt heeft, zal binnen kort naar hare staten terug keeren, doch alvorens nog een bezoek brengen op Soestdijk, hare kon. moeder, de koningin-weduwe. Ook prins Hendrik is den 6den derwaarts afgereisd.

— Z. M. heeft benoemd den schout bij nacht *J. D. Bouricius*, thans directeur en kommandant der marine te Willemsoord, met den 1 Oct. a. s. tot kommandant van 's rijks zeemagt in Oost-Indië en inspecteur der marine aldaar, ter vervanging van den met die betrekking belasten vice-admiraal *E. G. van der Plaat*; vergund aan den uit Oost-Indië teruggekeerden gepensioneerden majoor der infanterie *J. H. Meiss*, het dragen van de activiteits-uniform.

— Z. M. heeft den heer *Ch. F. Pahud*, minister van koloniën, bevorderd tot ridder grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw.

NEDERLAND.

Delfzijl, 7 Augustus Een twaalfjarig knaapje is alhier het slagtoffer geworden van het overmatig gebruik van sterken drank. Met vier zijner speelmakkers tegenwoordig geweest zijnde bij het dorschen van raapzaad had hij zich weten meester te maken van de met jenever gevulde kruik, die door de werklieden was gebruikt en bij dergelijke gelegenheid niet wordt gespaard. Hij had daaruit zelf gedronken en ook aan zijne makkers rijkelijk medegedeeld, hetgeen van dat gevolg was, dat allen ernstig ongesteld wierden en naar de ouderlijke woning moesten vervoerd worden; een van hen moest zijne onvoorzigtigheid, in weêrwil der aangebragte geneeskundige hulp, met den dood boeten.

's Hertogenbosch, 8 Augustus. Heden verliet de kolonel W. Wortman, voormalig kommandant van het 2e reg. infanterie, onlangs op het daartoe door hem gedane verzoek op pensioen gesteld, onze vesting. Al de alhier aanwezige officieren van genoemd regement hadden zich aan de ligplaats der stoomboot vereenigd om een laatsten vriendschappelijken handdruk aan hunnen voormaligen chef te brengen, wien zij steeds de hoogste achting hebben toegedragen en welken zij met innig leedwezen tot het werkelooze leven zien heengaan. Naar men verneemt, is aan zijn hoogedel-gestrengen een geschenk in zilver aangeboden, als aandenken aan het korte, doch in aangename herinneringen rijke kommandement van genoemden kolonel over het regement, welk gedachtenis intusschen eerst later aan zijn hoog-ed. gestr. zal worden ter hand gesteld, dewijl de bewerking meer tijd vordert dan waarover thans te beschikken was.

Rotterdam, 12 Augustus. Gisteren avond, omstreeks half negen ure, ontplofte het gas in eene der buitengewoon groote lantaarns, die alhier aan de achterzijde van het raadhuis geplaatst zijn, op het oogenblik dat de lantaarnopsteker het licht ontstak. De lantaarn is met een geluid als van een kanonschot van zijn voetstuk gerukt; de opsteker werd een eind ver weggesmeten, en moet belangrijk verwond zijn, zoo zelfs dat men voor het behoud van zijn leven beducht is.

Texel, 15 Augustus. Heden morgen is alhier binnengekomen het schip *Susanna*, van Suriname, aan

BIJVOEGSEL

behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Zaturdag 21 October 1854, No. 84.

boord van welk schip geheerscht heeft de gele koorts, waaraan de kapitein en stuurman zijn overleden. Voornoemde boden is gevoerd en binnengebragt door den passagier, den heer C. F. Lucke, officier van gezondheid bij de marine.

Amsterdam, 16 Augustus. Z. M. heeft aan den kapit. der inf. van het leger in Oost-Indië, C. F. de Lannoy, thans met verlof hier te lande, op zijn verzoek een eervol ontslag verleend uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen.

— Uit 's Gravenhage wordt berigt, dat men aldaar vernomen heeft, dat de onzijdige schepen, die ter goeder trouw ladingen te Archangel gekocht en ingescheept hebben voor het begin der blokkade dier haven (1 Aug.(dezelve zullen kunnen verlaten, doch hunne papieren zullen moeten doen nazien en tot dat einde voor den digst nabij zijnde agent der admiraliteit gebragt zullen worden. Zij zullen niet vrijgesteld worden dan na het bewijs geleverd te hebben, dat de lading in haar geheel voor de blokkade aan boord genomen was.

'*s Gravenhage*, 23 Aug. Wij vernemen dat de Engelsche regering last heeft gegeven om onmiddelijk het schip *Wilmina*, kapitein *Vosman*, onlangs te Pilau prijs gemaakt, vrij te laten. De *Jacob van Kleef*, kapitein *Rokema* en *Johanna Catharina*, kapitein *Keun*, te Sulina prijs gemaakt en door de *Furious* naar Constantinopel gesleept, zijn mede den 20 dezer maand vrijverklaard. Men heeft hen hunne papieren teruggegeven na hen gedurende 21 dagen te hebben aangehouden.

Amsterdam, 19 Aug. Onder de door de Hollandsche maatschappij der wetenschappen uitgeschreven prijsvragen om voor 1 Januarij 1856 beantwoord te worden, komt ook de volgende voor.

»In vele landen is het slagtvee zoo menigvuldig, dat het vleesch bijna geene waarde heeft en de veefokkerij hoofdzakelijk gedreven wordt om de talk, de huid, de horens, enz. Bij de groote duurte van dierlijk voedsel hier te lande, zou het van belang te achten wezen, dat van dat vleesch, op verschillende wijzen verduurzaamd, werd aangevoerd en voor geringen prijs te verkrijgen ware. Men is reeds begonnen uit Rusland vleesch-extract uit te voeren, waarvan het Ned. ℔ *f* 1,42 zoude kosten en gelijk staan met 24 Ned. ℔ goeden soep. Gedroogd, gezouten en onder vet bewaard vleesch wordt uitgevoerd uit Noord-Amerika, Buenos-Ayres en Australie. Onze Molukken drijven handel in gedroogd herten- en buffelvleesch, *dingding* genaamd. Te Galveston in Texas bestaat eene fabriek van scheeps- of vestingbeschuit met vleesch-extract toebereid, die gemakkelijk bewaard kan worden en waarvan 1 ℔ gelijk zou staan met 5 ℔ vleesch.

De maatschappij looft hare eerste gouden medaille uit aan hem, die het meest van eene der bovengenoemde of dergelijke vleeschspijzen zal hebben ingevoerd en in den handel gebragt, zoodat daaruit een volksvoedsel is ontstaan, of met grond daarvan verwacht kan worden. Bewijzen in te zenden voor ultimo September 1857."

Verder looft de maatschappij nog prijzen uit voor het in het leven roepen eener vischkweekerij, voor proeven omtrent het aankweeken van maïs en over eene reeks andere onderwerpen.

— Den 9 Aug. vierde te Maassluis de heer *C. J. Vaillant*, lid der provinciale geneeskundige commissie te Dordrecht, zijn 50jarig doctoraat in de geneeskunde. Den hooggeachten jubilaris werd bij die gelegenheid een kostbaar geschenk in zilver ter herinnering aan dien dag aangeboden.

'*s Gravenhage* 21 Aug. Ongeveer 100 landverhuizers zijn in de afgeloopene week weder van Aalten naar de Vereenigde Staten vertrokken.

— De bevolking van Nederland bestaat uit 1,725.621 gereformeerden, 49.953 afgescheidenen, 1.115.520 roomschen, 55.304 evangelisch luterschen, 9.572 herstelde lutherschen. 8.110 leden van de Waalsche kerk, 39.726 doopsgezinden, 5.158 remonstranten, 304 presbyterianen, 452 episcopalen, 299 hernhutters, 6.401 jansenisten, 15 Grieken, 58.608 Nederlandsche en 520 Portugesche joden, 1.442 personen behooren tot geen der opgenoemde eerediensten, te zamen 3.086.145 zielen.

FRANKRIJK.

Men schrijft van Calais, 6 Aug. aan de *Progrès van Arras*; dat het vertrek eener tweede divisie naar de Oostzee bepaald is en dat die divisie, zich even als de eerste, te Calais op het grootste gedeelte der uit die zee terugkomende transportschepen zal inschepen.

Van zijne zijde meldt de *Morning Herald*, dat kapitein *Harrick*, opper intendant der admiraliteit te Douvres, zich naar Calais begeeft om bij de inscheping eener nieuwe divisie Fransche troepen tegenwoordig te zijn.

Parijs, 9 Aug. De teergevoelige Parijsche dames niet kunnende echtscheiden, nemen sedert eenigen tijd hare toevlugt in zulk eene menigte tot de scheiding tusschen tafel en bed, dat de civiele regtbank letterlijk met betrekkelijke eischen overstelpt wordt. Men zegt dat met de, in de verzoekschriften dier zenuwachtige dames voorkomende beweegredenen, nog veel aantrekkelijkere romans zouden kunnen worden zamengesteld, dan die van *Balsac*, *George Sand*. *Dumas* en *Eugène Sue*, en het is te bejammeren dat die kleine dramatische meesterstukken niet als feuilleton door den druk openbaar gemaakt kunnen worden.

— De Engelsche en Amerikaansche dagbladen bezitten niet meer alleen het voorregt der buitensporigste bekendmakingen. Een dagblad van Bourgogne deelde onlangs mede dat er eene *roode* paraplui gevonden was, welke aan hem terug gegeven zou worden, die er de *kleur* van opgaf. In de dagbladen van Havre leest men nu een bekendmaking van eene weduwe van 30 jaren, bezittende 60,000 fr. die een echtgenoot verlangt van 40 à 45 jaren en eene goede opvoeding genoten hebbende. Omtrent de ligchamelijke hoedanigheden van dengenen, die zich daartoe aanmeldt, zal de weduwe niet zeer moeijelijk wezen; — alleen moet hij een *Neger* zijn.

Parijs, 11 Aug. Zoo als reeds gemeld is ontnam eene wreedaardige ziekte onverwachts Frankrijk een zijner edelste zonen, de generaal hertog *van Elchingen* (*Ney*) kommandant eener brigade cavallerie van het leger in de Levant.

Gisteren hebben zijn adjudant, de kapitein *von Kleinenberg* en zijn zoon *Michel Ney* zijn hart alhier aangebragt, dat, onmiddelijk in de kapel van het Oostelijk kerkhof ten toon gesteld, eerstdaags in den grafkelder zijner familie zal worden bijgezet.

— De komst van den heer *de Persigny* te Biaritz heeft een grooten indruk gemaakt op allen, die Z. M. omgeven, en die daarvan in het geheel niet verwittigd waren. Ook hier is die indruk in de officieele wereld niet minder groot geweest en zal overigens nog wel toenemen, zoodra men verneemt met welk eene zigtbare welwillendheid de keizer zijn vorigen minister van binnenlandsche zaken ontvangen heeft. Niets heeft aan die ontvangst ontbroken om niet de overtuiging te schenken, dat de heer *de Persigny* nooit zoo zeer het vertrouwen des keizers genoten heeft dan in deze dagen. Zonderling echter is het dat de *Patrie*, op het oogenblik dat iedereen weet dat genoemde heer zich te Biaritz bevindt, mededeelt, dat hij te Dieppe is aangekomen.

— *Parijs*, 17 Augustus. Het regeringsblad laat zich met betrekking tot 's keizers afwezigheid op 15 Augustus aldus uit: »Eerst anderhalf jaar zijn sedert de herstelling van het keizerschap verloopen, en reeds zijn aan het zoo lang geschokte Frankrijk de rust en het overheidsgezag zoo goed hergeven, dat de keizer, twee honderd uren van zijne hoofdstad verwijderd, alle aangelegenheden van den staat met zijnen hoogen en magtigen wil kan besturen, zonder dat de gang dier zaken vertraagd wordt, zonder dat eenig belang lijdt, zonder dat eenige beslissing wordt uitgesteld. En in welk een oogenblik zien wij deze handeling eener krachtige en nationale regering volbragt worden? In het oogenblik, dat in het noorden en in het zuiden, te Rome, Athene en Constantinopel, in de Zwarte zee en in de Oostzee, Frankrijks vlag zich ontrolt, dat onze diplomatie eene, zoo schoone taal spreekt en eene zoo roemrijke rol vervult. De wil, die deze volken, deze legers, deze onderhandelingen leidt en bestuurt, die geheel dit raderwerk in beweging brengt, bevindt zich aan een der uithoeken van Frankrijk, en onder den indruk van dien wil, onder de werking dier veel vermogende kracht, beweegt zich alles, streeft alles ter bereiking van het zoo roemrijk beoogde doel. Kan er schooner lofrede gehouden worden op hem, die in een zoo kort tijdsbestek een zoo belangrijken ommekeer van zaken heeft in het aanzijn geroepen, en wiens vaste hand al de bewegingen der tegenwoordige organisatie leidt?"

DUITSCHLAND.

Weenen, 15 Augustus. Volgens alhier ontvangen berigten is de aartshertog Albrecht op den 9 dezer, aan het hoofd van het 9e legerkorps Moldavië binnengerukt, terwijl eene andere afdeeling Wallachije, bij Rotherthurm, introk.

Naar men met zekerheid wil weten, heeft Oostenrijk verklaard met de westersche mogendheden in te stemmen op de navolgende punten ter onderhandeling, den grondslag uitmakende van en breedvoeriger ontwikkeld in eene op 11 dezer naar Petersburg afgezonden nota, namelijk: 1°. opheffing van het russisch protectoraat over de vorstendommen; 2°. verklaring der onafhankelijkheid van de orthodoxe kerk in Turkije; 3°. onbelemmerd vrije scheepvaart op geheel den Donau; 4°. openstelling van eene vrije haven in de Zwarte zee; 5°. herziening van al de bestaande russisch-turksche tractaten.

Weenen, 16 Augustus. Heden is de officiële benoeming van den heer Bach, broeder des ministers van binnenl. zaken, tot oostenrijksch stadhouder en civiel gouverneur van Moldavië en Wallachije, bekend geworden.

De veldtuigmeester, generaal baron von Hess, is heden van hier afgereisd naar het legercorps, dat zich thans te Krakau bevindt.

Men schrijft van Wittemberg, in de Saksische provincien van Pruissen, dd. 1 Augustus, het volgende:

Een buitengewoon verschijnsel heeft zich hier voorgedaan. In het gedeelte van de Elbe, dat ons en de naburige districten doorstroomt en zoo als bekend, zeer vischrijk is, zijn bijna alle visschen gestorven of worden door stuiptrekkingen overvallen, die hen binnen weinige oogenblikken doen omkomen. De palingen vooral zijn daaraan het meeste onderhevig.

De ontbinding van die ontzaggelijke hoeveelheid visschen heeft den dampkring zoodanig verpest, dat de policie ten spoedigste maatregelen heeft moeten nemen om haar op te ruimen. Honderden personen zijn thans met dit moeijelijk en onaangenaam werk bezig.

Keulen, 4 Augustus. De heer *Richartz*, een koopman dezer stad, heeft haar in haar geld ten geschenke gegeven eene som van 100,000 thalers, tot het stichten van een museum voor schoone kunsten, eene inrigting die nog aan onze stad ontbreekt, ofschoon zij talrijke en rijke verzamelingen van kunstvoorwerpen uit den ouden en lateren tijd bezit, die echter in verschillende gebouwen, zonder stelselmatige regeling verspreid zijn.

Ter gelegenheid van deze zoo edelmoedige daad, hebben de leden van de mannen-zang-vereeniging alhier eergisteren eene wandeling bij toortslicht ter eere van den heer *Richartz* door de stad gedaan en daarna onder het venster zijner woning eene serenade gebragt, waarbij 22 groote zangstukken, door meer dan 400 zangers en muzijkanten zijn voorgedragen.

— Onder de vrije staten van Europa zal eene kleine verandering plaats grijpen. Een land dat misschien velen onzer lezers niet kennen en toch zijne eigene, op zee erkende vlag bezit, de heerlijkheid *Kniphauzen*, verandert van souverein.

Het groothertogdom Oldenburg, dat eenigermate het regt van souvereiniteit over die aan het Bentencksche huis toebehoorende heerlijkheid uitoefende, heeft haar, na langdurige onderhandelingen, in eigendom verkregen. De opvolgend op den 13 April en 30 Junij jl. tusschen partijen geslotene overeenkomsten, hebben de hinderpalen uit den weg geruimd, die sedert jaren de beslissing dezer zaak belettede. De heerlijkheid Kniphauzen telt 3,106 inwoners.

ZWEDEN.

Stokholm, 6 Aug. De koning heeft bevolen, dat de te *Carlscrona* ter reede liggende vloot vooreerst geheel uitgerust en zeilvaardig zal blijven. Men schrijft dit bevel toe aan het onderhoud, dat generaal *Baraguay d' Hilliers* met koning *Oscar* heeft gehad, en waarin hij, namens de fransche regering, zijn leedwezen heeft betuigd, dat Zweden nog geen werkdadig deel heeft genoemde aan den oorlog tegen Rusland en de Zweedsche troepen zich nog niet met de fransch-engelsche krijgsmagt hebben vereenigd.

— Men verhaalt het volgende, bij gelegenheid van het kortstondig verblijf van generaal *Baraguay d' Hilliers* te Stokholm. Toen de generaal, bij het eerst onderhoud dat hij met koning *Oscar* had, aan dezen vorst, namens de fransche regering, zijn leedwezen had betuigd, dat Zweden nog geen werkdadig deel heeft genomen aan den oorlog tegen Rusland en zijne legers gevoegd bij die der westersche mogendheden, moet de koning den generaal zeer levendig hebben geantwoord: »Moesten dan, wanneer uwe troepen, sedert vijf maanden verwacht, niet kwamen, de mijnen *alleen* tegen Rusland ten strijde trekken, en in geval van nederlaag zij *alleen* al de gevolgen ondervinden van den terugtogt eens legers in een vijandelijk land?"

RUSLAND.

Men schrijft uit St. Petersburg aan de *Nieuwe Munischsche Courant* over het ongeluk den groothertog *Constantijn* overkomen, het volgende:

De keizerlijke familie werd bijna door een groot ongeluk getroffen. De groothertog *Constantijn*, chef van het ministerie der marine, was in een nieuw gebouwde zeilsloep gestegen om er eene proef mede te nemen. Behalve Z. K. H. bevonden zich drie officieren, zijne adjudanten, en een onderofficier zich in die sloep. Een windvlaag sloeg haar, waarschijnlijk ten gevolge van den te grooten omvang van het zeil op zijde, weldra liep zij vol en begon te zinken. De prins het gevaar inziende, wierp zich in zee, een roeisloep toeroepende hem af te halen.

Op die wijze redde hij zich, gelijk ook drie zijner medgezellen, die men touwen had toegeworpen. De vierde, een jeugdige prins *Galitzin*, adjudant des groothertogs, klemde zich, niet kunnende zwemmen, aan den mast der zinkende sloep vast, doch zijne gezellen konden hem geene hulp toebrengen, want alvorens zij zelven in zekerheid waren, had de zee hem reeds met de sloep verzwolgen. Dit voorval, hetwelk een nog treuriger einde had kunnen hebben, heeft een diepen indruk verwekt bij de keizerlijke familie, vooral bij den groothertog *Constantijn*, die den ongelukkigen adjudant bijzonder genegen was. De verdronkene was een jong officier met de schoonste vooruitzigten, de eenige zoon van den geheimraad en staatssecretaris graaf *Galatzin*.

— Een telegrafisch berigt van Hamburg van den 9 Augustus deelt mede, de tijding ontvangen te hebben, dat de regementen curassiers der keizerlijke garde, met hunne artillerie van Petersburg naar het tooneel des oorlogs vertrokken, onverwachts onder weg den last gekregen hebben hunnen marsch te staken.

ZWITSERLAND.

De toevloed van vreemdelingen in Zwitserland, en vooral in het bernsche Oberland, is bij voortduring zeer groot. In de cantons op de fransche grenzen, zoo als Neufchâtel en Geneve, komen dagelijks geheele gezinnen aan uit de naburige departementen, welke zij uit vrees voor de cholera verlaten.

SPANJE.

Generaal *Blaser* heeft den 24 Julij in het hoofdkwartier te Bavlen een dagorder uitgevaardigd, waarin hij verklaart, dat hij een hoofdofficier naar de koningin heeft afgezonden, om aan H. M. over te brengen de gevoelens van onwrikbare trouw en strenge krijgstucht van het leger, en haar aan te kondigen dat hij de bevelen wacht van het nieuwe cabinet dat gevormd zal worden.

— Er is sprake van de afschaffing der lijfwacht van de koningin. Verscheidene geruchten zijn in omloop, dat Isabella II afstand zou doen van den troon, doch zij zijn van allen grond ontbloot.

— De kosten verbonden aan het wegenemen der barricaden te Madrid en het herstellen der gemeenschap in die stad, worden op 400,000 fr. geschat.

— Naar men wil moet de toestand van Espartero tegenover de koningin Isabella, en haar toestand tegenover den door haar gekozen eersten raadsman zeer gespannen zijn. Isabella wil, ten koste van wat ook, de bevrijding harer moeder; Espartero moet aan den wil des volks toegeven, van dat volk hetwelk door de straten van Madrid roept: *Dood aan elken Spanjaard, die ons zou durven voorstellen, medelijden te hebben met Maria Christina, of met anderen die 's lands penningen hebben verkwist.* En datzelfde volk is gehecht aan Isabella II en bemint haar; doch de achting en liefde voor de dochter worden overwonnen door den fellen, onverzoenlijken haat tegen de moeder.

— Te Barcelona zijn den 10 augustus twee werklieden, overtuigd de plunderaars te hebben aangevoerd die de fabrieken hebben vernield, opgehangen. In die stad is een regement aan het muiten geslagen, waarbij twee officieren den dood hebben gevonden. Na deze muiterij te hebben bedwongen, gaf generaal Manuel de la Concha bevel het regement te decimeren; hij kwam echter hiervan terug, en krachtens een later bevelschrift werden drie opstandelingen gefusilleerd.

Madrid, 6 *Augustus*. De junta heeft ter kennis gebragt van Espartero, dat het aan de koningin-moeder, Maria Christina, niet zal vergund worden Spanje te verlaten, tot dat de Cortes, die eerlang zullen bijeenkomen, de handelingen dier vorstin zullen hebben onderzocht, en naar aanleiding van den uitslag van dat onderzoek eene beslissing omtrent haar verder lot zullen hebben gegeven. Het cabinet heeft zich met deze ziens-

wijze van de junta vereenigd en dienovereenkomstig besloten.

Madrid, 14 *Augustus*. Het decreet tot bijeenroeping van de constituerende Cortes is heden in het regeringsblad verschenen. Het gevoelen, dat het proces der koningin-moeder niet aan de beslissing dier vergadering zou worden opgedragen, bevestigt zich.

— De hertog der Overwinning heeft zich de algeheele reorganisatie van het huis der koningin voorbehouden: voorwaar een zeer moeijelijke taak en die tot menige netelige omstandigheid van huishoudelijken—en welligt ook van politieken (!) — aard kan aanleiding geven. Gisteren meldden wij reeds dat de hertog de Sotomayor, tot mayordome van het paleis benoemd, voor die betrekking bedankt heeft, onder voorwendsel van zwakke gezondheid, doch de ware reden is dat hij Espartero niet helpen wil in het volbrengen der voorgenomen reorganisatie, waarvan de hertog de Sotomayor zich weinig goeds voorspelt. (*La Espana* logenstraft echter het berigt dier weigering.) Het oude huis der koningin is, wat het dienstdoend personeel van den persoon van Isabella II betreft, zamengesteld uit werktuigen van Maria Christina, en naar het schijnt moet het veel gemakkelijker zijn eene omwenteling in den Staat te bewerken dan in dien bediendenstoet; en zeker dagblad, deze zaak besprekende, zegt dat de hooge staats- en hofambten heden aan dezen, morgen aan genen begeven worden, zonder dat eenig verzet merkbaar is, en dat de afzetting van San Luis en Blaser minder moeijelijkheden in zich had dan het ontslaan van kameniers, kapsters, naaisters, enz. enz. hebben zal. Evenwel zal het er toe moeten komen, daar onder meerbedoeldpersoneel namen worden aangetroffen, die de openbare meening tegen zich hebben en pijnlijke herinnering opwekken. Men beschouwt het als hoog tijd, dat de koningin van zulk eene jammerlijke omgeving bevrijd wordt.

— Koningin Maria Christina bevond zich den 9 Augustus nog als *gevangene* in het paleis harer dochter. Eene beslissing omtrent haar lot zal niet lang meer uitblijven.

— Den 8 November zullen de nieuwe Cortes bijeenkomen: een lang uitstel voorwaar, in Spanjes tegenwoordig nog niterst hagchelijken toestand. Op 35,000 inwoners zal één afgevaardigde worden gekozen, zoodat de vergadering zal bestaand uit 420 à 430 leden, voor eene bevolking van ongeveer 15 millioen zielen. De fransche *Moniteur* zegt dat de verkiezingen naar de eenigzins gewijzigde wet van 1837 zullen geschieden, welke wet, hoezeer ook het algemeene stemregt niet vaststellende, evenwel min of meer daarheen strekt.

— Men verneemt dat Maria Christina in een klooster haren intrek zal nemen, tot dat de Cortes over haar zullen hebben beslist. Eerstdaags zal eene groote vergadering van liberalen worden gehouden, die eene commissie zal benoemen, aan welke de taak zal worden opgedragen een onderzoek in te stellen naar het leven en de handelingen der koningin-moeder. Het verslag dier commissie zal aan de Cortes worden ingediend, vergezeld van een adres houdende verzoek om eene algemeene overlegging der rekeningen van alle openbare aangelegenheden, waarin die vorstin betrokken was.

— De toestand van Kataloniё en bijzonder van Barcelona blijft nog zeer gespannen. Aan generaal Manuel de la Concha, kapitein-generaal dier provincie, wordt de bedoeling toegeschreven, om dom Pedro V, den minderjarigen koning van Portugal, als koning van Spanje uit te roepen; de 20,000 man die onder Conchaas bevelen staan zouden hem hierin helpen. Van een anderen kant echter wordt verzekerd, dat de oneenigheid van generaal Concha met de regering haren grond vindt in de ontmanteling van Barcelona, door hem verlangd doch waarin het cabinet niet bewilligt.

GRIEKENLAND.

Te Patras is een priester in hechtenis gesteld, die van den kansel de geloovigen vermaande te bidden voor de uitroeijing der drie groote geesels van het land: *het ministerie, het occupatie-leger en de druivenziekte.*

— In het cabinet komt eenige verandering. De heer Mavrocordato aanvaardt de portefeuille van buitenlandsche zaken, in plaats van die der financiën, die hem te veel materiële bezigheden zou verschaffen; zijn schoonzoon, de heer Argiropoulos, gaat over van het departement van buitenlandsche zaken naar dat van justitie, terwijl de heer Calliga, de tegenwoordige minister van justitie, tot het ambteloos leven terugkeert. Het departement van financiën zal door den heer Londos, senator en vriend van den heer Mavrocordato, worden beheerd. Ook verwacht men het ontslag van den heer Riga Palamidis, minister van binnenlandsche zaken, dien de heer Mavrocordato, niet schijnt te willen behouden.

— Te Athene heeft men in een diepen kelder van het huis van generaal Spiro Milios, voormalig adjudant van koning Otto en minister van oorlog, bij een door op last van de justitie ingesteld onderzoek, drie groote met geld gevulde zakken gevonden, verborgen in een onderaardsch verwulf en bedekt met zand, waarop vaten olie stonden.

— De Grieksche zeeroovers gaan voort met hunne rooverijen en breiden het tooneel daarvan zoo veel mogelijk uit. Het is daarom te hopen, dat de voorbeelden die de Engelsch-Fransche kruisers beginnen te stellen een weldadigen schrik aan dit gespuis zal inboezemen. Een Engelsch stoomfregat, in den Archipel kruisende, ontmoette en vervolgde onlangs een rooversvaartuig, dat zich in een der inhammen van het eiland Samos borg. Een detachement van het fregat gezonden, werd met geweerschoten door de roovers ontvangen. Zij wondden twee soldaten en vlugtten daar op in het gebergte. Twee hunner echter werden gevangen genomen en na een kort verhoor aan den grooten mast opgehangen.

Athene, 1 Aug. De Napistische partij, aan welke men geloof had doen slaan aan eene groote oneenigheid, die tusschen den heer *Mavicordatos* en zijne medeministers zou bestaan, legt een groot misnoegen aan den dag over de goede verstandhouding, die in het cabinet voorheerscht. Op dit oogenblik hebben er vele geheime zamenkomsten der Russische aanhangers plaats en duizenden plannen worden daar gesmeed, niet alleen om den gang van het ministerie hinderpalen in den weg te leggen, maar zelfs om het omver te werpen.

Die zamenrottingen hebben zich reeds door eenige rooverijen en hier en daar op het Turksche grondgebied aangewende pogingen daartoe doen kennen. De *Siecle* verkondigde in zijn laatste nommer, om die pogingen gewigt bij te zetten, dat zich op nieuw 2000 Grieken gewapend in Thessalie bevonden en eenige voordeelen op de onderbevelhebbers van *Fuad-Effendi* behaald hebben. Deze tijding is echter valsch, maar waar is het, dat eenige, door Russische opruijers daartoe aangedreven vrijwilligers op verschillende punten der waakzaamheid van de Grieksche troepen hebben weten te ontduiken en de grenzen zijn overgetrokken. Sommige burgerlijke beambten, verdacht van de bevelen der regering ten dezen opzigte niet krachtdadig opgevolgd te hebben, zijn van hunne betrekkingen ontzet.

DONAUSCHE VORSTENDOMMEN.

Te Bucharest worden de Turken met eene onbeschrijfelijke geestdrift ontvangen. De ingezetenen wilden de stad verlichten, doch de groot-logotheet *Catacuzene* vaardigde eene proclamatie uit, waarin hij hen uitnoodigde met deze demonstratie te wachten tot een meer geschikter tijdstip en tot na het herstel des vredes. Hij voegde er bij, dat in de bijeenkomst van den wallachijschen Divan met generaal vorst *Gortschakoff*, deze, met verzoek zijne woorden openbaar te maken, verklaard heeft: »dat hij, door zich met zijne dappere troepen te verwijderen, slechts gehoorzaamt aan de bevelen van den keizer zijnen meester, maar dat er geene maand zou verloopen, of hij zou aan het hoofd van zijn zegevierend leger te Bucharest terug zijn; dat tot op dien tijd de inwoners zich stil en rustig moesten gedragen, daar de straf niet zal uitblijven voor ieder die meer sympathie aan den dag legt voor de Turken, dan voor den beschermheer der vorstendommen en het opperhoofd der orthodoxe kerk."

— Vorst *Alexander* van Serviё weigert, naar men wil, te voldoen aan des sultans bevel, om de troepen af te danken, die hij buitengewoon had bijeengetrokken, toen de oorlog zijne grenzen scheen te bedreigen, ten gevolge van het bezetten van Klein Wallachije door de Russen. Men voegt er zelfs bij, dat zekere Servische districten geneigd zijn zich met de Montenegrijnen te vereenigen om de Porte te beoorlogen. Thans echter, nu de Russen de Vorstendommen hebben ontruimd, en Oostenrijk des noodig aan den sultan bijstand zou verleenen om de rust in die provincien te handhaven, mag men verwachten dat de Serviërs en Montenegrijnen, in het besef der magteloosheid van elke hunner pogingen, van hunne ontwerpen zullen afzien.

— De half officiële *Oest. Corr.* zegt, dat de oostenrijksche krijgsmagt, die de vorstendommen zal bezetten, hoogstens 30 à 40 000 man zal sterk zijn, terwijl het overige van het operatie-leger zijne tegenwoordige stellingen zal bewaren, zonder eenige vermeerdering te erlangen, daar, zoo als reeds bekend is, al de troepen-bewegingen daartoe strekkende afgekommandeerd zijn. Aan de verschijning van de Oostenrijkers op wallachijsch en moldavisch — of alleen op moldavisch? — grondgebied is dus niet meer te twijfelen, in weêrwil dat de Turken reeds in de vorstendommen zijn gerukt. De ottomanische troepen schijnen er echter niet te zullen blijven, en naar mate de Oostenrijkers de verschillende plaatsen bezetten, zullen de Turken naar den regter Donau-oever terugtrekken. Hoogst waarschijnlijk zal Oostenrijk het oogenblik verhaasten, waarop geheel het turksche leger de vorstendommen zal hebben ontruimd, vooral omdat zich in dat leger zeer veel wallachijsche, hongaarsche, poolsche en italiaansche uitgewekenen bevinden; zelfs treft men verscheidene dezer voor Oostenrijk welligt gevaarlijke personen onder de bezetting van Bucharest aan.

— De *Ostdeutsche Post* bevat het volgende berigt van de bosnische grenzen: »De turksche regering heeft een nieuw bewijs gegeven van hare zorg voor de belangen harer christen onderdanen. Ingevolge bevel van den sultan, wordt thans een staat opgemaakt van alle gemeenten, die geene kerken hebben en voor welke het noodig is ze te bouwen. Niet alleen zullen al de kerkelijke gemeenten vrijelijk tot dien bouw kunnen overgaan, waaraan vroeger veel geldelijke opofferingen ten behoeve van de schatkist verbonden waren, maar zelfs de turksche staatskas zal de arme gemeenten met subsidiën bijstaan.

— Uit Belgrado verneemt men van 10 Aug. dat vorst Alexander een nieuw hoofdgeld van een ducaat heeft uitgeschreven, te voldoen de helft dadelijk en de andere helft in October. — In weêrwil van de firman des sultans worden de militaire oefeningen in Serviё voortgezet.

TURKYE.

Eene gebeurtenis, die, zoo als men van Constantinopel 27 Julij schrijft, nog al weerklank zal vinden vooral in Engeland, had gedurende eenige dagen het onderwerp van het gesprek in die hoofdstad uitgemaakt. Men sprak van het uitzeilen der Russische vloot van Sebastopol, ten minste van een sterk escader, maar zulks was onnaauwkeurig en jammer genoeg is het nagebleken, dat het groote stoomfregat *Wladimir* de waakzaamheid der kruisers van de vereenigde vloten heeft weten te verschalken en zich tot in het gezigt van den Bosphorus vertoond heeft.

Sebastopol verlatende, stelde de *Wladimir* koers naar de kust van Azie, alwaar hij verscheidene met granen geladene Turksche schepen in den grond geboord heeft. Vervolgens begaf dat fregat zich naar Héracléa, met het doel om het Engelsche schip *Cyclops* te overvallen, hetwelk zeker, dewijl het geen geschut aan boord heeft, door heizelve overmeesterd zou zijn geworden, indien het zich op die ankerplaats bevonden had. Gelukkig was de *Cyclops* door eenige zeeschade genoodzaakt geweest te Constantinopel te blijven, juist toen dat vaartuig den last ontving om zich naar Héracléa te begeven, ten einde den staat der steenkolenmijnen, die de admiraals op die kust doen bewerken, op te nemen. De *Wladimir* heeft intusschen geen vruchtelooze reis willen doen, maar zich van een paar met steenkolen beladen vaartuigen meester gemaakt.

Deze gebeurtenis is wel uit haar zelve niet zeer belangrijk, maar des te spijtiger, dewijl zij in het gezigt der vereenigde vloten en in weerwil der voor Sebastopol geplaatste kruisers is volbragt. Bovendien toont zij aan op welk een groote schaal het stelsel van bespieding door Rusland gevolgd wordt en met welk eene gemakkelijkheid het onder de, in het Turksche keizerrijk en op de kusten van de Zwarte Zee gevestigde Grieken, toegenegene en ijverige handlangers vindt.

Ongetwijfeld heeft de *Wladimir* dien togt niet ondernomen, dan ten gevolge der naauwkeurigste inlichtingen en zeker is het, dat zich een groot aantal Grieksche loodsen aan boord van dat vaartuig bevonden.

— Het vermaarde Circassische opperhoofd *Naib-Emi[...]* wordt te Constantinopel verwacht om wapenen en ammunitie voor verscheidene bergstammen af te halen. De gezant van de Bei van Tunis, *Sidi Mohemet*, is insgelijks in die hoofdstad aangekomen, medebrengende eene belangrijke som gelds, als een vrijwillige gift van dien Bei.

AMERIKA.

Volgens een berigt uit New-York bedroeg het getal der in 1854 aldaar van stapel gelaten schepen: 26 stoomvaartuigen, 13 schepen, 4 barken, 4 brikken, 8 schoeners, 1 sloep, metende te zamen 34,657 tonnen; terwijl nog op stapel stonden 18 stoomvaartuigen, 16 schepen, 5 barken, 2 brikken, 6 schoeners, 1 barge, metende te zamen 51,374 tonnen. In 1853 zijn in het geheel van stapel gelaten 80 schepen, van verschillenden aard, metende te zamen 56,644 tonnen; weshalve wanneer de nog op stapel staande schepen in 1854 voltooid worden, dit jaar ongeveer 29,000 tonnen meer dan in 1853 te water gelaten zijn.

— De *New-York Daily Times* van 25 Julij jl. zegt omtrent het onzijdigheidverdrag tusschen de Vereenigde Staten en Rusland, dat op genoemden dag geratificieerd werd: »Men ziet, dat Rusland Engeland en Frankrijk eene groote schrede vooruit is. Deze weigerden een duurzame erkennen van het onzijdigheidsbeginsel, ofschoon zij de inachtneming daarvan gedurende den oorlog eene goede politiek rekenden. De heer *Stoeckel*, russische chargé d' affaires, is buitenmate verheugd over het pas gesloten tractaat. Het stelsel van »vrij schip, vrije lading," is door Rusland sedert Catharinaas tijd gehandhaafd.

EGYPTE.

Alexandriё, 2 Augustus. Saïd-pacha, de nieuwe onderkoning, heeft de regten op het binnenlandsch verbruik van granen afgeschaft. Eene hoeveelheid van 500,000 ardebs, tot dusverre door de fellah's in natura als schatting opgebragt, komt onbelast in den handel. De in dépôt liggende koopwaren, afkomstig van het monopolie van den Staat, zullen in openbare veiling worden gebragt, om de opbrengst tot schulddelging te doen strekken.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

De Zweedsche Genees-Gymnastiek.

Sedert 40 jaren bestaat er in Zwedens hoofdstad een Gymnastisch Instituut, op kosten der regering opgerigt door den hoogleeraar *Sing* en sedert diens overlijden bestuurd door den hoogleeraar *Branting*. Deze twee mannen beschouwden het als hunne levenstaak, de kunst der gymnastiek te verbeteren, en hare toepassing nuttiger voor het algemeen te maken. De technische verbeteringen, tot dit doeleinde door hen verzonnen en beproefd, steunen op ontleed- en natuurkundige beginselen, en hebben, in hare toepassing op de opvoeding der jeugd, op de exercitiën van den militair en op de behandeling van chronische ziekten, zulke voortreffelijke uitkomsten opgeleverd, dat men aan de gymnastiek der Zweden eene groote meerderheid moet toekennen boven die van ander natiën.

Zulks erkennende deed de Russische regering reeds voor acht jaren te Petersburg een instituut oprigten, waar de gymnastiek naar dezelfde beginselen beoefend wordt, als te Stockholm. Hetzelfde deed de Pruissische regering, vóór vier jaren, te Berlijn. Buitendien is er in de laatst verloopen jaren te Londen, Berlijn, Dresden en Weenen een aantal particuliere geneesinstituten opgedaagd, uitsluitend toegewijd aan de gymnastische behandeling, van chronische zieken, naar de Zweedsche manier. Ook beginnen de *orthopedische en hydropatische* instituten partij te trekken van deze geneeswijze, en enkele hoogleeraars, die in de gelegenheid waren, zich van hare waarde door *autopsie* te overtuigen, bevelen haar als eene rationele voor ziektetoestanden aan, waarin andere geneeswijzen de hoop op herstel meestal te leur stellen.

Welke zijn deze ziektetoestanden, zal men vragen? Wij zullen er eenige van noemen.

Scheefheid en *kromheid der rugstreng* bij jeugdige voorwerpen.

Wien is het niet bekend, met hoe weinig goed gevolg zulke lijders tot dus ver werden opgezonden naar *orthopedische* instituten, waar een machinale — natuurwetten verkrachtende-toestel het hoofdmiddel was, waarvan hun herstel afhing? Tegenwoordig zendt men ze naar een instituut, waar de Zweesche gymnastiek beoefend wordt, en verkrijgt ongelijk gunstigere uitkomsten.

Aanleg tot longteering.

Het voornaamste middel, om dezen aanleg uitteroeijen, was tot nu toe verandering van lucht, of verhuizing naar een zuidelijker gewest. Hoezeer het niet te ontkennen valt, dat deze maatregel somtijds aan zijn doel beantwoordt, zoo hebben nogtans de uitkomsten der Zweedsche gymnastiek bewezen, dat zij een grooter vermogen bezit, om het gestel en den organieken bouw der borst van teeringscandidaten in diervoege te ver-

beteren, dat zij geenen vroegtijdigen dood meer hebben te vreezen.

Asthma, voortvloeijende uit partiale verwijding van het longweefsel, of eenen kwijnenden toestand den *respiratorische* zenuwen.

Hebbelijke hardlijvigheid, voortspruitende uit zwakte der buikspieren, traagheid der darmbuis, of partiale vernauwing derzelve.

Hebbelijke hoofdpijn, veroorzaakt door ophooping van het aderlijke bloed der hersenen.

Zwakke zenuwen.

Wien het bekend is, hoe weinig vermogend de middelen zijn, welke de geneeskunst tegen deze laatstopgenoemde vier kwalen weet voorteschrijven, die zal zeker niet zonder belangstelling vernemen, dat de Zweedsche gymnastiek in het grondige herstellen van dezelve zeer dikwijls slaagt. Zij wendt hiertoe vierderlei soorten van ligchaamsbewegingen aan, te weten: *eenvoudig actieve*, *passieve*, *passiefactieve* en *dubbel actieve*.

De *eenvoudig actieve* bewegingen worden slechts zelden voorgeschreven, omdat zij, van de willekeur des lijders afhangende, eene te onbepaalde werking doen. Menigvuldiger is het gebruik van *passieve* bewegengen, welke door eene of twee vreemde handen aan den lijder worden gegeven, terwijl hij, werkeloos, in eene voorgeschrevene positie door een aantal gymnastische (mannelijke of vrouwelijke) assistenten wordt vastgehouden. Het getal der passieve geneesbewegingen loopt in de honderden, en kan verdeeld worden in twee klassen: in zulke, door welke men voornamelijk op de zenuwen en vaten des omtreks zoekt te werken, en zulke, wier werking zich dieper uitstrekt. De eerste zijn reeds lang bekend geweest onder den naam van: strijkingen, aderdrukkingen, zenuwdrukkingen, spierhakkingen, zagingen, knedingen enz. De laatste zijn van nieuweren, meestal Zweedschen oorsprong, van welke wij slechts vier willen noemen. Deze zijn: *borsttrekking*, welke op meer dan twaalf verschillende manieren kan uitgevoerd worden' en een zeer werkzaam middel is, om het gestel eener naauwe borstholte te verbeteren; de *romprolling*, welke de *peristaltische* darmbeweging, waarvan de stoelgang afhangt, vermeerdert; de *bekkenrolling*, welke de opening der *hemorrhoidale* aderen begunstigt; de *onderribbenschokking* welke den *capillairen* omloop van lever en milt bevordert.

De vermogendste hevel der Zweedsche gymnastiek zijn echter de *passiefactie* en *dubbelactieve gewrichtsbewegingen* (buigingen, strekkingen en draaijingen), wier aantal, als men de verschillende positien medetelt, waarin zij uitgevoerd worden, meer dan 1500 bedraagt.

Zij zijn eene uitvinding van den hoogleeraar *Ling*, en maken het mogelijk, niet alleen, om de aan den invloed des wils onderworpene spiervezels tot eene buitengewone *contractie* en *expansie* te brengen, maar tevens ook, om aan de spierwerking een vast perk te stellen. Tot bereiking van dit dubbele doel draagt men de bewegingen voornoemd, niet aan éénen, maar aan twéé willen op, een uitvoerenden en een tegenwerkenden, terwijl men zorgt, dat alle ligchaamsdeelen des lijders, welke werkeloos zullen blijven, behoorlijk geschraagd worden. Is de uitvoering opgedragen aan een vreemden wil en de tegenwerking aan den lijder, zoo heet de beweging eene *passiefactieve*; moet daarentegen de lijder zelf de beweging verrigten, terwijl de vreemde wil hem tegenwerkt, zoo noemt men ze eene *dubbelactieve*. Het eigenaardige uitwerksel der eerste is *expansieve*, dat der laatste *contractieve* spierwerkdadigheid. Gene vermeerdert den toevoer van slagaderlijk bloed, deze bevordert de aderlijke opzuiging, en — daar *passiefactieve* en *dubbelactieve* bewegingen beide soorten van spierwerkdadigheid, verhoogd en afgeperkt, te weeg brengen, zoo begrijpt men, hoe zij een middel kunnen worden tot bereiking van drie voorname geneesoogmerken, als: toevoer van slagaderlijk bloed, waar te weinig is; afleiding van slagaderlijk bloed, waar te veel is; bevordering van den aderlijken terugloop, waar hij belemmerd is. — Wie meer wenscht te weten van de Zweedsche geneesgymnastiek, dien bevelen wij de twee volgende werken aan:

Georgii, the cure of diseases bij specific active and passive movements, Londen, 1850 (Fransch: traitement de maladies par le mouvement, selon la méthode de Ling, Paris).

Neumann, die Heilgymnastik nach Ling, Berlin, 1852.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar*
Oct.	12	Nederlandsch	Solo	H. van Erve	Cardiff	20 Junij	Hongkong.
»	—	»	Haman Manglijin	U. Bonjers	Soerabaya	2 Oct.	Amsterdam.
»	13	Britsch	Brik Lina	John Bydung	Singapore	1 »	Mauritius.
»	16	Deensch	Bouwer	E. Krabb	Batavia	16 »	Adelaida.
»	—	Engelsch	Singapore	F. B. Macy	Singapore	20 Sept.	Melbourn.
»	—	Amerikaansch	Semans Brid	S. Mayr	Manilla	12 »	New-York.
»	17	Engelsch	Mary	C. R. Jellife	Singapore	1 Oct.	Londen.
»	—	Amerikaansch	Houqwa	Coliman	New-York	8 Julij	Hongkong.
»	18	Nederlandsch	Vier Gezusters	P. Verschuur	Batavia	17 Oct.	Engeland
»	—		Cathaya		Manilla	11 Sept.	New-York.
»	—	Hamburgsch	Charles Bosfe	D. Toh	Canton	15 Aug.	Hamburg.
»	—		Charter Steum	John Smart	Singapore	9 »	Port-Philip.
»	—	Britsch	Araby Maid	William Riedoch	Berkenhoed	2 Julij	Singapore.
»	—	Engelsch	William en Jane	Ths. Hunter	Whampoa	31 Aug.	Londen.
»	19	Nederlandsch	Admiraal Heemskerk	P. Kley	Batavia	18 Oct.	Amsterdam.
»	—	Engelsch.	Haidee	Geo Burrell.	Singapore	27 Sept.	Londen.
»	—	Amerikaansch	Tinggon.	J. D. Whitmore	Shanghai	15 »	New-York.
»	20	Een Engelsch	Stoomschip				om de ZW. gepasseerd.
»	—	Amerikaansch	Shooting Star	W. E. Ringsonan	Whampoa	18 Sept.	New-York.

Aangekomen Schepen te *Batavia*.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Oct.	17	Nederlandsch	Erasmus.	H. F. Scharper	Rotterdam.		G. Suermondt en co.
»	18	»	Jonge Jan	A. van Hoogenstraten	Soerabaya		de Weerdt, Ruyl en co.
»	20	Nederl. Indisch	Faid Alim	Sech Bagawie.	Indramayoe		Coulster.
»	—	» »	Lachmadie	Sech bin Sahat	Indramayoe.		»
»	—	Nederlandsch	Batavia	Lammert van Buren	Rotterdam		Reynst en Vinju.
»	—	Zweedsch.	Solide	P. P. Wulff	Zweeden.		Busing, Schröder en co.
»	—	Nederl. Indisch	st. Koningin der Nederlanden.	Deighton	Singapore		Maclaine, Watson en co.
»	—	» »	Djalanie		Cheribon		Coulster.
»	—	» »	Mina Joesoer		»		»
»	—	» »	Tarter		Pecalongan		Gezagvoerder.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Oct.	19	Nederl. Indisch	Naga Laut	J. Winter	Samarang.
»	—	Nederlandsch	Alida Wilhelmina	Doornbos	»
»	—	»	Henrica	J. P. de Boer	Soerabaya.
»	—	Nederl. Indisch	Pasekan	Tan Pikgiok	Pecalongan.
»	21	Nederlandsch	Vier Gebroeders	G. Wiegminck	Amsterdam.
»	—	»	Elisa Susanna	Carst	»
»	—	»	Zeevaart	Knaap	»
»	—	Nederlandsch	Tiang Sey	Lim Tikhie	Cheribon.

In lading liggende Schepen te *Batavia*.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Antoinette Maria *	J. P. Hueser		Kreglinger, Dummler en co.
»	Hollandstrouw.	J. C. Kreijer		Maclaine, Watson en co.
»	Anna en Eliza.	C. J. Jaski	Samarang en Soerabaya	Paine, Stricker en co.
»	Koophandel	H. de Boer		St. Kopersmit en co.
»	Fanny	J. van der Meulen		»
»	Johannes Marinus	van de Waal		»
»	Zeevaart	J. A. Knaap	Nederland	»
»	[illegible]	H. F. Scharper		G. Suermondt en co.
»	[illegible]	Z. E. de Jonge	Rotterdam	»
»	Jacatra	Th. Buys	»	van Ommeren Rueb en co.
»	Cornelia *	H. Visser	Amsterdam	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Jonge Jan	A. Hoogenstraten	Pasarouan.	»
»	Telegraph	P. R. Ruiofs	Samarang	Hager en Schuurman.
Nederl. Indisch	Ellen	J. C. Lebert	»	John Pryce en co.
» »	Bdlheer	Mohamed Ariep	Riouw	D. N. Buijs en Co.
» »	Hokaing	Thee Tjongsan	»	»
» »	Faid Alim	Sech Bagawie	Singapore	Coulster
» »	Columbus Almansoor	Said Sakil		»
» »	Madanie	Sech Bahresa	Padang	»
» »	Lachmadie	Sech bin Sahat		»
» »	Faulke Nasser	Sech Bauseer	Soerabaya.	»
» »	Noordpol	Sech Alie Bauseer		»
Chineesch.	Time	Haddon		McEwen en co.
Russisch.	Onni	R. Albrecht		Kreglinger, Dummler en co.
Engelsch	Metropolis	Lange	Singapore.	Hughan.
»	Providence	Thornycliff	Liverpool	McEwen en co.
»	West	R. L. Jones	Londen	Martin, Dyce en co.
»	Phoenix	J. Bannister	California.	Maclaine, Watson en co.
»	Rialto	G. Main	Singapore	Pitcairn, Syme en co.
»	Kirkman Finlay	Mc. Kirdy.	Engeland	Morgan, Melbourn en co.
Amerikaansch	Adjuster	Hutchinson	Holland	Metzendorf, Wilmans en co.
Hamburgsch	Alfred	Prins	Zweden	»
Pruiss.	Braut	Neumann		Busing, Schröder en co.
Belgisch	Philotaxe	G. de Ruiter		G. Suermondt en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met en *.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. schip *Anna Johanna*: de heeren *Hoogeveen*. — *Streangerd*. — *Cutter*.

Met het N. I. schip *Faid Alim*: de heer *H. J. van der Plas* en *familie*.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. schip *Naga Laut*: Mevrouwen *Winter*. — *Minnigerode* en 1 *kind*.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 18 *to ten met den* 21 *October* 1854.

AANVOER.

Van de Lampongs per praauw ...... gez. Moessaliem.

100 pic. gomelastiek. *Ho Aliok.*

Van de Lampongs per praauw Blasmangka gez. Ketjiel.

80 pic. gomelastiek. *Tan Boensan.*
50 » » *Assam.*

Van de Lampongs per praauw ...... gez. Kimien.

120 pic. gomelastiek. *Yong Assong.*

Van Wampoa per ned. schip *Johannes Marinus* gez. v. d. Waal agt. Kopersmit en co.

328 coll. papier. *Lim Tjanpoen.*

2 pakk. » *Iow Hoktoen.*

21 coll. chin. goederen. 340 kn. thee. *Nio Banghie.*

160 roll. matten. 300 ks. gember. 80 coll. chin. goederen. 1 ks. zijde. *Tiedeman en van der Burg.*

6 kn. chin. goederen. John *Brown*

325 kn. chin. goederen. 3 do. zijde. 100 do. gember. 50 do. cass: *Bakre en Kinder.*

20 kn. chin. goederen. *Honig en Stevensen.*

24 » » » *Metzendorff Wilmans en co.*

4 » » » 3 do. zijde. *de Weerdt Ruyl en co.*

301 coll » » *Pandel en Stiehans.*

7 pak zijde. *Busing Schröder en co.*

286 bn. manufact. *Paine Stricker en co.*

93 kn. wijn. 3 do. lakwerk. *Order.*

Van Pontianak per ned. ind. bark *Noerfol* gez. Sech alie bin Moht. Banzer.

22 doosjes goudraad. 10.000 boss. rotting. 9000 ps. klappers. 2 pic. suiker. $2^{1}/_{2}$ do. gutta percha. *f* 7500.— recepissen. *Gezagv.*

Van de Lamponga per praauw Tjemplong gez. Salman.

370 pic. zw. peper. *Gezagv.*

Van de Lampongs per praauw sampang gez. Kasian.

73 pic. gomelastiek. 4 do. dammer. *Go Angne.*

Van Samarang per Deen. schip *Courier* gez. Krabb agt. Schröder en co.

Lading bestemd v. Australie.

11 pic. rotting. 165 do. suiker. *Agenten,*

1100 pic. suiker. 160 do. koffij. *MacNeill en co.*

3 pic. rotting. *Gezagv.*

100 pic. suiker. *v. d. Broek en Veeckens.*

175 pic. koffij. *Wermuth en co.*

Van Samarang per ned. schip *Cornelia* gez. Visser. agt. Hager en Schuurman.

350 pic. tin. *N. H. M.*

132 » rotting. 41 do. gomelastiek. 495 do. suiker. *Agenten.*

2943 » suiker. $5803^{88}/_{100}$ do. koffij. *O. J. M. v. Adm. en L.*

$1081^{22}/_{100}$ pic. suiker. 100 do. rotting. $2592^{1}/_{2}$ ℔ indigo. *Dorrepaal en co.*

2 pic. koffij. *Brinkman.*

Van Samarang per praauw Toop gez. Daeng Palla.

2 pic. buffelhuiden. *Gezagv.*

Van Cheribon per praauw Maijang gez. Kasman.

9 koij. rijst. *Gezagv.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Assan.

196 pic. rijst. *Tan Agiok.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Kaidien.

336 pic. rijst. *Tan Seekwee.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Mookien.

252 pic. rijst. *Ang Hoeij.*

Van Indramaijoe per praauw Tjemplong gez. Die Wangso.

390 pic. rijst. *Gezagv.*

Van Becassie per praauwen sampang gez. Kempoet en Djanga

700 zakk. rijst. *Tan Siong.*

Van Maouk per praauw sampang gez. Kalam.

165 zakk. rijst. *Songbe.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Sanim.

120 pic. rijst. *Engkioaij.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Saroen.

150 zakk. rijst. *Kungtiong.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Soedjan.

252 pic. rijst. *Tje Eng.*

Van Croß per praauw Pantjallang gez. Saijdam.

72 pic. dammer. 28 do. gomelastiek. *Gezagv.*

Van Pamanoekan per praauw Tjemplong gez. Wangso.

160 pic. rijst. *Gezagv.*

Van Pamanoekan per praauw sampang gez. Mardjanie.

240 pic. rijst. *Gezagv.*

Van Bantam per praauw sampang gez. Moesa.

8 pic. gomelastiek. 1 do. harts. *Io Tamnie.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Dassim.

252 pic. rijst. *Keow Tjauw.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Jama.

252 pic. rijst. *Tan Agiok.*

Van Indramaijoe per praauwen sampang gez. Madien en Kollong.

504 pic. rijst. *Tan Oe.*

Van Tjicao per praauw sampang gez Arieman.

150 pic. rijst. *Adl. Kasen.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Djawie.

300 zakk. rijst. *Assie.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Kasier.

180 zakk. rijst. [illegible]

Van Tanara per prauw sampang gez. Indra.

190 pic. rijst. van Motman.

Van Pamanoekan per prauw sampang gez. Nasima.

291$^{61}/_{100}$ pic. suiker. *Heffland.*

Van Indramaijoe per prauw sampang gez. Baolatiep.

252 pic. rijst. *Lim Boenkian.*

Van Tjiringien per prauw sampang gez. Kaaij.

3 pic. agaragar. 10 do. gomelastiek. *Oeij Koenko.*

Van de Lampongs per prauw Toeb gez. Intje Nek.

70 pic. gomelastiek. 30 do. dammer. *Gezagv.*

Van de Lampongs per prauw Tjempleng gez. Kadier.

200 pic. zw. peper. *Gezagv.*

Van de Lampongs per prauw Sidat gez. Oedien.

60 pic. gomelastiek. *Gezagv.*

Van de Lampongs per prauw Pantjallang gez. Saijdan.

72 pic. dammer. 28 do. gomelastiek. *Gezagv.*

Van Amsterdam per ned. schip *Anna en Elisa* gez. Jaski agt. Paine Stricker en co.

1 kt. koopmanschappen. 1 blik doos gem kleederen. 1 kt. gedr. vrucht 1 do. hoeden. 30 do. wijn. 2 do. koopmanschappen. 25 do. wijn. 1 coll. laken. 1 kt. koopmanschappen. 6 do. eau de cologne. 1 do handschoenen. 200 do. wijn. 1 bl. laken. 1 kt. manufact. 1 pak stalen. 1 kt. kleederen. 1 do. boeken. 2 bn. kurken. 40 kn. wijn. 47 coll. divers. 8 kn. kramerijen. 7 do. ijzerwaren. 1 vt. krikken. 3 kt. manufact. 8 do. papier. 1 do. koperwerk. 368 coll. diverse koopmanschappen. 18 kn. 43 vn. en 100 md. bier. *Lading voor Samarang.*

1 kt. boeken. 5 do. olieven. 10 keld. terpentijn olie. 1 kt teekeninstrumenten. 1 do. ijzerwerk. 4 md. hig. groenten. 1 piano. 15 kn. en 15 md. wijn. 4 kn. kurken. 10 kn. koopmanschappen, 237 st. hardsteen. *Lading voor Soerabaija.*

Van Bandjermassing en Samarang per ned. ind. schip *Balhair* gez. Moht. Ariep.

Zie Uitvoer te Samarang Java-Bode dd. 18 October 1854 no. 83.

UITVOER.

Naar Soerabaija via Samarang per ned. ind. stooms. *Padang* gez. Pereille Kopersmit en co.

1 pak kist. 2 do. voor de artillerie. *Gouvernement.*

13 kn. cambrics. 2 do. gedr. katoen. 5 do. sigaren. (2 do. gedr. kain pandjangs. uit entrep.) *Moormann en co.*

1 bl. sarongs. 4 do. gedr. katoen. 1 st. [illegible] *Pitcairn Syme en co.*

4 ks. rood katoen. uit entrep. *van Leeuwen en co.*

2 roll. lood. *Plump.*

2 ks. adr. roode doeken. *MacEwen en co.*

1 kt. zadels. *Gebr. Roselje en co.*

39 bn. kat. goederen. uit entrep. *Bahre en Kinder.*

20 corg. batv. bat. sarongs. 18 do. do. witte slendangs. *Kwee Goan hap.*

183 corg. batv. lange kleedjes. 35 do. do. sarongs. 11 do. do. slendangs. *Kee Tjiang.*

1 bl. drills. *Maclaine Watson en co.*

11 ps. geweren. 3 do. pistolen. 1 do. brand kast. 1 ks. monsters. 1 do. servettegoed. 1 do. man seille. 2 do. laken. 8 do. sarongs. 1 bl. karl. doek. 2 ks. zadels. 130 vs. boter. 1 ks. sigaren. 1 do. kaarten. 1 do. knoopen. 1 do. timmerman. gereedschap. 1 kt. messen. *B. v. Leeuwen en co.*

ks. diversen. 1 do. speelgoed. 1 vt. meubels. *Metzendorff.*

20 ks. gedr. katoen. *v. Sloeten Morgen en co.*

6 bl. » » *de Waerdt Buyl en co.*

39 bn. lijnwaden. uit entrep. *Adam en co.*

7 ks. kat. goederen. uit entrep. 40 ks. schilderijen. 4 do. modewaren 3 do. linn. goederen. 1 do. wollen do. 9 do. papieren. 2 do. schilderijen. 8 do. ijzerwerk. 50 do. wijn. 3 do. modewaren. *Bahre en Kinder.*

10 ramen vilt. 14 vt. bier. ½ en ¼ pijp. madera. ½ en ¼ do. do. *Morgan Melbourn en co.*

6 ks. nag. bat. slendangs. 2 do. idem sarongs. 2 do. idem kinder do 9 do. idem slendangs. *Maclaine Watson en co.*

5 bl. laken. 1 kt. zijde fluweel. *Platon.*

2 ks. batv. bat. doeken. 4 do. raam glazen. 60 do. koperwerk. *Said alwi Sitrie.*

1 kt. kat. modewaren. 25 do. vrucht. op water. 10 do. siropen. 2 do papier. 8 do. kaasjes. 3 do. vrucht. op brandew. 2 do. provis. 25 do. vrucht. op water. 10 do. do. op suiker. 4 do. olijven. 5 do. eau de lavender. 50 do. roodewijn. 1 do. goud gallon. 1 do. broeken stof. 2 do. porcelein. 3 do. parfumerien. 1 do. parapluin. 1 do. zijde handschoenen. 2 do. necessaires. 1 do. speelgoed. 1 do. . . . . . . *Kopersmit en co.*

96 ks. lijnwaden. uit entrep. *Adam en co.*

1 kt. en 1 pak milt. goederen. 3 ks. geneesmiddel. 18 vt. wijn. 1 pak wollen dekens. 15 ks. en 1 md. milt. goederen. 2 ks. papier 7 brand pannen. 1 pr. scharen. 4 do. braadpannen. *Gouvernement.*

10 bn. drills. *Hunter Houghton en co.*

12 kn. shertings. uit entrep. *Morgan Melbourn en co.*

1 pr. wagenveeren. 1 do. do. lantarens. *Caren.*

4 ks. spiegels. *Platen.*

1 kt. monsters. 9 do. beschuit en meel. 2 do. boeken. 2 do. madera 25 ps. bamb. hoeden. 2 md. tichee. 1 gambang. 1 kt epauletten. *Kopersmit en co.*

50 ps. monie. *v. d. Muelen.*

1 ks. gereedschappen. *v. Ommeren Rueb en co.*

1 kt. bat. kain pandjangs. *Anderson Tolsen en co.*

8 ks. kat. parapluin. *Adam en co.*

6 bn. kat. goederen. 12 ks. wit katoen. 10 do. manilla sigaren. uit entrep. 2 do. doeken. 30 do. gedr. katoen. 2 do. kain pandjangs. 1 do. kleedingstukken. 1 do. linnen. *Martin Dijce en co.*

f 20000 zilv. specie. *N. H. M.*

8 ks. bladkoper. (2 do. slendangs. 1 do. sarongs. uit entrep. *Pitcairn Syme en co.*

1 kt. laken; 1 do. boeken. *v. Leeuwen.*

2 ks. kat. goederen. 2 do. gedr. katoen. 10 do. lijnwad. uit entrep *Martin Dyce en co.*

5 ks. gedr. katoen. *Adam en co.*

1 kt. indimes. 3 do. man. sigaren. 2 do. doeken. 1 do. paramuttos. 4 do. rood laken. uit entrepot. 1 kt. zijde robes. 4 do. jaconets. 2 ks. nangkings. 5 do. reukwerk. *Pandel en Stiehans.*

2 ks. parfumerien. *Burt Mijrtle en co.*

8 ks. witte shertings. uit entrep. *Morgan Melbourn en co.*

120 corg. sarongs. 30 do. soga doeken. 50 st. chitsen. *Sech aboebakar bin alie Djebiedie.*

5 ks. kat. goederen. uit entrep. *Bahre en Kinder.*

23 ks. amphioen. 70 do. heng. do. 116 do. turk. do. *Gouvernement*

1 ks. boekwerken. 1 pak landkaarten. *v. H. Noman en Kolff.*

1 kt. galanterien. *Kreglinger Dummler en co.*

1 kt. speelkaarten. *Metzendorff Wilmans en co.*

17 ps. wollen dekens. 10 vellen leer. 13 ps. schoenen. 15 do. zadels 2 do. inl. do. 20 sigarenkokers. 3 ps. slendangs. 3 do. sarongs. 20 do. koper ringetjes. *Tjebeel.*

2 pak. ruwe zijde. uit entrep. 1 kt. pedatie bossen. *Kopersmit en co.*

10 ks. madapoll. *Tan Kanghie.*

½ en ¼ pijp. madera. *Morgan Melbourn en co.*

2 krandj. lanthaarns. *Tan Hengzie.*

1560 ps. cambrics. 220 do. longcloths. 1300 do. manigaren. 900 do. chitsen. 25 corg. wit. lange kleedjes. 30 [illegible] rood katoen. 1 do. chit. [illegible] 4 st. rood [illegible] 22 do. gijn. 10 roll. fluweel 47 jass. linnen. eenige kramerijen. *Lim Hea.*

10 ks. cambrics. *Moormann en co.*

19 ks. gedr. katoen. 1 do. wit linnen. 9 do. do. katoen. 2 vn. bier *Martin Dyce en co.*

1 kt. milt. goederen. 1 do. genees middelen. 2 do. wollen dekens. 14 do. kleedingstukken. 2 pak sabels. *f* 50,000 gemunt munt. eenige artil. goederen. *Gouvernement.*

1 kt. tapijten. *de Fiennes.*

4 ks. wit katoen. 11 do. gedr. do. *Pitcairn Syme en co.*

1 kt. garens. 1 do. provis. *Jeanette Walen.*

3 ks. bat. kain pandjangs. 4 do. do. sarongs. 1 do. shertings. 1 do modewaren. *Busing Schröder en co.*

3 bl. chitsen. 5 do. drills. *Hunter Houghton en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per ned. schip *H. R. Falck* gez. v. Duijvenbooden agt. Kopersmit en co.

453 ps. hardsteen. 350 pic. tin. *N. H. M.*

100 kn. bier. 3 do. schilderijen. 2 do. gedr. vruchten. *Gezagv.*

32 kn. 20 vn. *f* 26000 kopergeld. 1. *Alg. Pakhuismeester.*

Naar Singapore per Eng. schip *Queens Hill* gez. Hunrij agt. Maclaine en co.

33 coll. manufact. 36 md. aardewerk. *Martin Dyce en co.*

40 » » 20 do. provis. *Pitcairn Syme en co.*

150 tonn. steenkolen. *Order.*

Zijnde aan boord gebleven lading van Liverpool bestemd v. Singap.

272 ks. brandewijn. 3 do. poitoer. 1 do. spiritus. *Goring.*

25 tross. touwwerk. uit entrep. *Plump.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Adm. v. Heemskerk* gez. Eley agt. Kopersmit en co.

544$^{400}/_{1000}$ pic. thee. 38 [illegible] do. witte peper. 1286 [illegible] do. gomelastiek. 27 do. witte dammer. [illegible] do. gutta lapoe. 101 [illegible] do. do. percha. 60 kn. cochenille. 7 do. sacatille. 9 do. uitschot. *N. H. M.*

200 pic. rotting. 24 do. kadrangheut. *Agenten.*

5782 pic. suiker. *Suermondt en co.*

1553 pic. suiker. 54 do. gom elastiek. 1350 do. rijst. *Hanger en Schuurman*

2870 pic. rijst. *de Waerdt Buyl en co.*

1730 pic. suiker. 17 [illegible] do. notenmuscaat. [illegible] do. foelie. 740 ps. buffelhuiden. 18/2 en 1/4 legg. arak. *Kreglinger Dummler en co.*

40/8 legger arak. *Paine Stricker en co.*

176/2 62/1 legg. arak. *Reynst en Vinju.*

Naar Nederland via Soerabaija per ned. schip *Maurice* gez. de Boer agt. Pandel Stiehans en co.

3 bn. manufact. *Burt Myrtle en co.*

23 coll. » *Hunter Houghton en co.*

778 pl. spiauter. *Martin Dyce en co.*

6 coll. manufact. *Kingdon.*

44 » » *Morgan Melbourn en co.*

10 » » *Busing Schröder en co.*

Zijnde aan boord gebleven lading van Liverpool bestemd voor Soerabaija.

150 pic. tin. *N. H. M.*

21 vs. kopergeld. 1 *Alg. Pakhuismeester.*

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 5 *tot en met den* 12 *October* 1854.

AANVOER.

Van Batavia per ned. schip *Cornelis* gez. Ruhsak.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 7 October 1854 no. 80.

UITVOER.

Naar Nederland per ned. schip *Cornelia* gez. Visser.

1021 pic. suiker. 100 do. rotting en 2.592 ℔ indigo. *Dorrepaal en co*

5803 pic. koffij. *O. I. M. v. Adm. en L.*

Naar Australie per Eng. schip *Zeema* gez. E. Minro.

753 pic. suiker en 250 pic. koffij. *MacNeill en co.*

80 katties koffij. *Soesman.*

Naar Australie per Deen. schip *Courier* gez. Krabbe.

Zie Aan- en Uitvoer te Batavia Java Bode dd. heden no. 83.

Naar Batavia per ned. ind. bark *Balhaer* gez. Mohamat Ariep

60 pic. suiker en 3½ pic. kandijsuiker. *Gezagv.*

600 zilv. sp. matten. *Wieredjojo.*

452 » » » *Moht. Alie.*

390 » » » en 60 do. gulden, *K. Bahroen.*

Naar Batavia per ned. ind. bark *Ellen* gez. Lebert.

362 st. balken. en 32 do. chin. doodkist planken. *Kopersmit en co.*

Naar Singapore over Batavia per ned. ind. bark *Columbus Almanseer* gez. Said Mohamat bin Sahil.

5 ks. milt. goederen. *Gouvernement.* [illegible] 228 do. kandijsuiker. *Gezagv.*

554 zilv. sp. matten. *Batawie.*

25 » » *Maatsarie.*

1 kt. ruwe zijde *Sech acht. RoEgie.*

8 kodies java bat. sarongs en slendang en 10 st. tjawls. *Sech aboebakar Judedie.*

4 kod. java bat. kleedjes en 2 do. blikk. trommels. *Said Ibrahim.*

23 katties. garoehout. 1 kod. geh. sarongs en 2 pic. kandij suiker. *Sech moht. Soban.*

11 kodies. java matjes. 5 pic. uijen. 10 do. kandij suiker en 1 do. kopergongs. *Sech alie bin Saleeh.*

5 kod. zijde plangie. 10 do. java bat. doeken en sarongs. en 10 st. hoog. sarongs. *Said abd. kadir Basbeel.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaya *van den* 11 *tot en met den* 12 *October* 1854.

AANVOER.

Van Batavia en Samarang per ned. stoomsch. *Banda* gez. Schippers.

6 kn. zijden stoffen. *Korthaus.*

13 ks. gedr. katoen. 5 do. manufact. 2 do. monsters, *Ruyl Cremer en co.*

32 kn. lijnwaden. 5 coll. manufact. 10 kn. gedr. katoen. 4 do. modewaren. 5 do. slendangs. 5 do. ketoen. *Adam en co.*

1 kt. laken. *Major Matzen en co.*

1 kt. diverse. *Geuken.*

1 kt. provisien. *Ten Siethoff en Scot.*

95 zakk. peper. 1 kt. diversen. 1 do. speelkaarten. 2 do. kommen. *Order.*

2 kn. slendangs. 25 do. doeken. 4 do. kain pandjangs. 9 kn. madapoll. *Order.*

3 kn. speelkaarten. 3 do. provis. *van Ranken en Maehen.*

UITVOER.

Naar Nederland via Pasoeroean per ned. schip *Willem Daniel* gez. T. de Meester.

3000 [illegible] pic. suiker. 100 do. rotting. *N. H. M.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.